

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

Evidenčné číslo: 102004/I/2020/36097107839897860

**EKONOMIKA KÚPEĽNÉHO PODNIKU SO
ZAMERANÍM NA PRÍRODNÉ LIEČEBNÉ
KÚPELE VYŠNÉ RUŽBACHY**

Diplomová práca

2020

Bc. Miroslava Szenderáková

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

**EKONOMIKA KÚPEĽNÉHO PODNIKU SO
ZAMERANÍM NA PRÍRODNÉ LIEČEBNÉ
KÚPELE VYŠNÉ RUŽBACHY**

Diplomová práca

Študijný program: manažment cestovného ruchu

Študijný odbor: ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra služieb a cestovného ruchu

Vedúci záverečnej práce: Ing. Ladislav Bažo, PhD.

Bratislava 2020

Bc. Miroslava Szenderáková

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne, a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum: 22. 05. 2020

.....
Miroslava Szenderáková

Pod'akovanie

Touto cestou by som chcela poďakovať Ing. Ladislav Bažo, PhD. za pomoc, odborné vedenie a ľudský prístup pri vypracovávaní mojej diplomovej práce, a taktiež by som chcela poďakovať Ing. Oľge Runčákovej, vedúcej ekonomického oddelenia Kúpele Vyšné Ružbachy, a. s. za trpezlivosť a poskytnutie informácií.

Dátum: 22. 05. 2020

.....
Miroslava Szenderáková

Abstrakt

SZENDERÁKOVÁ, Miroslava: *Ekonomika kúpeľného podniku so zameraním na prírodné liečebné kúpele Vyšné Ružbachy*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra služieb a cestovného ruchu. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Ladislav Bažo, PhD. – Bratislava: OF EU, 2020, počet strán 82

Cieľom diplomovej práce bolo na základe uskutočnenej finančno-ekonomickej analýzy výsledkov kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy identifikovať súčasný stav a navrhnúť opatrenia na zlepšenie ekonomickej situácie do budúcnosti. Práca je rozdelená do piatich kapitol. Záverečná práca obsahuje osemnásť grafov, dvadsaťštyri tabuliek. Prvá kapitola je venovaná teoretickému základu našej práce, kde sme vymedzili základné pojmy, priblížili vývoj kúpeľníctva na Slovensku a na teoretickej úrovni definovali finančno-ekonomickú analýzu. V ďalšej časti sme charakterizovali naše základné ciele a v časti metodika a metódy práce sme opísali postup vypracovania našej práce. Štvrtá kapitola pozostáva z finančno-ekonomickej analýzy vybraného kúpeľného podniku. Vykonali sme horizontálnu a vertikálnu analýzu a vypočítali relevantné pomerové ukazovatele. V poslednej kapitole sa zaoberáme návrhmi na zlepšenie súčasného stavu v kúpeľnom podniku.

Kľúčové slová:

kúpele, kúpeľný podnik, podnik, finančná analýza, analýza, horizontálna analýza, vertikálna analýza, likvidita, rentabilita, zadlženosť

Abstract

SZENDERÁKOVÁ, Miroslava: *Economy of spa company with focus on natural health spa Vyšné Ružbachy*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of Commerce; Department of Services and Tourism. – Advisor: Ing. Ladislav Bažo, PhD. – Bratislava: OF EU, 2020, number of pages 82

The aim of the thesis was to analyze the economic and financial functioning of the spa company Vyšné Ružbachy and the subsequent evaluation of results and determination of possible proposals for their improvement. The thesis is divided into five chapters. The final thesis contains eighteen graphs, twentyfour tables. The first chapter is devoted to the theoretical basis of our work, where we defined the basic terms, approached the development of the spa industry in Slovakia and at the theoretical level defined financial and economic analysis. In the next part we characterized our basic goals and in the part methodology and methods we described the process of elaboration of our work. The fourth chapter consists of financial and economic analysis of selected spa company. We performed a horizontal and vertical analysis and calculated the relevant ratios. The last chapter deals with suggestions for improving the current situation in the spa company.

Key words:

spa, spa company, enterprise, financial analysis, analysis, horizontal analysis, vertical analysis, liquidity, profitability, indebtedness

Obsah

ÚVOD.....	8
1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA	
A V ZAHRANIČÍ	10
1.1 VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV.....	10
1.1.1 Podnik, podnikanie	10
1.1.2 Kúpeľný podnik	14
1.2 CHARAKTERISTIKA KÚPEĽNÍCTVA NA SLOVENSKU	16
1.2.1 Vývoj kúpeľníctva	16
1.2.2 Organizácie podporujúce prírodné liečebné kúpele.....	22
1.2.3 Právna úprava kúpeľných podnikov a kúpeľných miest.....	25
1.3 FINANČNO-EKONOMICKÁ ANALÝZA KÚPEĽNÉHO PODNIKU	27
1.3.1 Užívatelia výsledkov finančno-ekonomickej analýzy	28
1.3.2 Hlavné zdroje informácií pre finančno-ekonomickú analýzu.....	29
1.3.3 Ukazovatele finančno-ekonomickej analýzy	33
2 CIEĽ PRÁCE	37
3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA.....	38
4 VÝSLEDKY PRÁCE	41
4.1 HORIZONTÁLNA A VERTIKÁLNA ANALÝZA SÚVAHY.....	44
4.2 HORIZONTÁLNA A VERTIKÁLNA ANALÝZA VÝKAZU ZISKOV A STRÁT	53
4.3 POMEROVÉ UKAZOVATELE FINANČNEJ ANALÝZY	59
5 DISKUSIA	65
ZÁVER	76
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	78

Úvod

Kúpeľný priemysel sa nedávno ukázal ako globálny fenomén prostredníctvom zbližovania odvetví, tradícií a liečebných postupov. Kúpeľná terapia je tu už od pradávna v mnohých rozličných podobách, ktoré odrážajú kultúrne, sociálne a politické prostredie, v ktorom sú začlenené. Tieto postupy sa teraz znovu objavujú a integrujú, aby vytvorili nový globálny priemysel, ktorý čerpá z celého radu zosúladených odvetví. Patrí medzi nich krása, masáže, pohostinstvo, cestovný ruch, architektúra, rozvoj nehnuteľností, krajinný dizajn, móda, jedlo a nápoje, fitness a voľný čas, osobný rozvoj, rovnako ako doplnková, konvenčná a tradičná medicína.

Slovenská republika je krajina, ktorá sa môže pýšiť množstvom minerálnych prameňov a preto aj história kúpeľníctva siaha hlbšie ako deväťsto rokov do minulosti. Na Slovensku sa v súčasnosti nachádza okolo 1 600 prameňov minerálnej a termálnej vody. No nie všetky pramene sú natoľko výdatné, aby mali nejaké využitie. Pri tých najväčších a zaujímavých svojim zložením vznikli kúpele. Na Slovensku sa nachádza 26 kúpeľných podnikov.

Práve na jeden konkrétny kúpeľný podnik sme sa zamerali v našej záverečnej práci a tým sú Kúpele Vyšné Ružbachy, a. s.. Túto tému som si vybrala, pretože kúpeľníctvo ako také ma vždy zaujímalo, ale nikdy som sa naň nepozrela z ekonomickej stránky ako na podnik, ktorého hlavným cieľom je dosiahnuť zisk.

Cieľom diplomovej práce bolo na základe uskutočnenej finančno-ekonomickej analýzy výsledkov kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy identifikovať súčasný stav a navrhnúť opatrenia na zlepšenie ekonomickej situácie do budúcnosti.

V prvej časti našej práce sme si vymedzili základné pojmy ako je podnik a podnikanie a následne sme si špecifikovali v čom spočíva rozdiel medzi bežným podnikom a kúpeľným podnikom. V skratke sme si zhrnuli vývoj kúpeľníctva na Slovensku, pričom sme sa zamerali na legislatívu upravujúcu sféru kúpeľníctva ako aj na organizácie, ktoré pôsobia v tejto oblasti. Nakoniec sme charakterizovali finančno-ekonomickú analýzu podniku, ktorú sme v druhej časti našej práce zrealizovali na konkrétnom kúpeľnom podniku.

Druhú alebo teda praktickú časť našej diplomovej práce tvorí horizontálna a vertikálna analýza súvahy a výkazu ziskov a strát kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy. Analýzu sme vykonali v rozpätí piatich rokov a to od roku 2014 do roku

2018. Údaje sme pre lepšiu orientáciu usporiadali do tabuliek a grafov. Po horizontálnej a vertikálnej analýze sme uskutočnili aj výpočty pomerových ukazovateľov likvidity, aktivity, zadlženosti a rentability, aby sme lepšie priblížili finančný stav daného podniku. Následne sme vyhodnotili výsledky analýzy a na základe týchto zistení sme zostavili návrhy, ktoré by mohli prispieť k zlepšeniu finančného zdravia podniku a jeho celkového rastu.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Voda bola od nepamäti vnímaná ako jedna zo základných zložiek, ktoré tvoria „svet“. Výnimočná pozornosť sa už od dávna venovala práve vode, ktorá pochádza z liečivých prameňov. Vody, ktoré boli svojimi vlastnosťami a pôsobením zvláštne a odlišovali sa od bežných prameňov hlavne svojim vzhľadom, teplotou aj chuťou, sa tešili výnimočnému záujmu. Práve v týchto miestach vznikali kúpeľné miesta, z ktorých veľké množstvo funguje dodnes. Využívanie liečivých zdrojov vyústilo až do bodu založenia samostatného odboru zdravotníckych činností – *kúpeľníctva*. Význam kúpeľníctva sa najviac prejavuje v zdravotníctve, ale nie je to jediná sféra ktorú kúpeľníctvo ovplyvňuje. Kúpeľné miesta sú veľmi atraktívne a vyhľadávané turistami ako domácimi tak aj zahraničnými a ich počet stále rastie, čo zvyšuje význam kúpeľného cestovného ruchu. Z prevádzkovania kúpeľov vznikajú príjmy, ktoré sú dôležitým príjmom pre štátny rozpočet ako aj pre rozpočet kúpeľných miest a obcí. Kúpele taktiež svojou činnosťou vytvárajú prostredie vhodné na vznik a ďalší rozvoj podnikateľských subjektov z čoho nám vyplýva, že kúpele nemajú len zdravotný význam ale aj ekonomický.

1.1 Vymedzenie základných pojmov

1.1.1 Podnik, podnikanie

V súčasnej dobe je pojem podnik veľmi frekventovaný. Existuje mnoho rôznych definícií tohto pojmu, ale nie je možné určiť, či vyjadrujú jeho presnú podstatu.

„Podnik je ekonomická a právne samostatná podnikateľská jednotka, existujúca za účelom podnikania. Jej základnými znakmi sú:

- *kombinácia výrobných faktorov,*
- *hospodárnosť podnikateľskej činnosti,*
- *finančná rovnováha.“¹*

¹ KUPKOVIČ, Milan a kol. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava: Sprint, 1999. 10-11 s. ISBN 80-88848-01-6.

Taktiež môžeme podnik nazvať formou podnikateľskej činnosti, pri ktorej dochádza k cieľavedomému spájaniu hmotných, finančných a ľudských zdrojov v ucelenej výrobo-organizačnej jednotke s uzatvoreným obratom hodnoty a cieľom produkovať úžitkové hodnoty pre potreby trhu a pre vlastné uspokojenie potrieb.²

Hajeková-Müllerová a Šimek hovoria, že podnik je *„chápaný ako celok, v zmysle určitého druhu kultúrneho systému. Podnik rozvíja vlastné, originálne a nezameniteľné predstavy, hodnotové systémy a vzory správania, ktoré sa prejavujú vo vnútri podniku alebo smerom von.“*³

Podnik je jednotkou ekonomického rozhodovania a hlavným ekonomickým subjektom trhovej ekonomiky. Podnik má charakteristické znaky a vlastnosti, pričom jeho postavenie vyplýva zo vzájomného pôsobenia podniku a jeho okolia. Podnik a jeho podnikateľská aktivita je zameraná na cieľ, ktorý tvorí základ pre podnikateľskú stratégiu.⁴

Podľa *Obchodného zákonníka* je podnik:

- *„súbor hmotných ako aj osobitných a nehmotných zložiek podnikania. K podniku patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria podnikateľovi a slúžia na prevádzkovanie podniku alebo vzhľadom na svoju povahu majú tomuto účelu slúžiť.“*⁵

K podniku neodmysliteľne patrí aj pojem podnikanie, ktorý predovšetkým znamená proces a nie výsledok. Značí začatie a zabezpečenie rastu podniku prostredníctvom iniciatívneho a riziko preberajúceho manažmentu. Podnikanie ako činnosť, a nie ako nehybná udalosť, obsahuje aktivity nevyhnutné na analýzu možných

² GOZORA, Vladimír. *Podnikový manažment*. Nitra: SPU Nitra, 2000. 4 s. ISBN 80-7137-690-6.

³ HAJEKOVÁ-MÜLLEROVÁ, Lenka - ŠIMEK, Zdeňek. *Podniková kultura*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2011. 35 s. ISBN 978-80-86730-65-3.

⁴ CISO, Štefan a kol. *Ekonomika podniku*. Žilina: EDIS – vydavateľstvo Žilinskej univerzity, 2013. 20 s. ISBN 978-80-554-0756-2.

⁵ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.

príležitostí, na založenie alebo rast podniku, na jeho financovanie, a prípadne na žatvu z podnikania.⁶

Normou, ktorá upravuje jadro a hlavné znaky podnikania je *Obchodný zákonník*, ktorý pojem podnikanie vymedzuje ako „*sústavnú činnosť, vykonávanú samostatne podnikateľom vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku.*“

Podnikanie má určité špecifické znaky, ktorými sa líši od iných typov ľudských činností. Týmito znakmi sú myslené:

- samostatné konanie hospodárskych subjektov,
- iniciatíva,
- inovatívnosť v riešení neštandardných úloh a pri dosahovaní cieľov,
- odvaha a vynaliezavosť,
- schopnosť rozhodovania v neistých situáciách,
- a ochota preberať a znášať hospodárske riziká.⁷

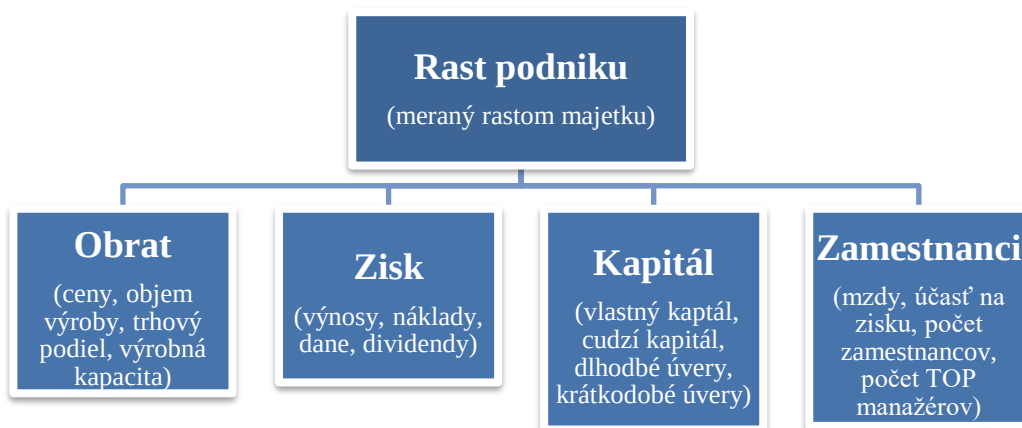
Všetky podniky sa snažia dosiahnuť určitý výsledok, ktorý súvisí od toho čím sa podnik zaoberá, na čo je zameraný a za akým účelom bol v prvom rade podnik založený. Cieľ podniku hovorí o budúcom stave organizácie o jeho produktoch, výrobných faktoroch, majetku, finančných zdrojoch. Najdôležitejším poslaním podniku je vyrábať a distribuovať výrobky ako aj poskytovať služby klientom a slúžiť ľuďom, ktorí sú s vývojom podniku spätí.⁸

⁶ SEDLÁK, Mikuláš. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava: Wolters Kluwer (Iura Edition), 2007. 15 s. ISBN 978-80-8078-093-7.

⁷ SEDLÁK, Mikuláš a kol. *Podniková ekonomika*. Bratislava: Elita, 1995. 256 s. ISBN 80-85323-73-7.

⁸ Cisko, Štefan a kol. *Ekonomika podniku*. Žilina: EDIS – vydavateľstvo Žilinskej univerzity, 2013. 23s. ISBN 978-80-554-0756-2.

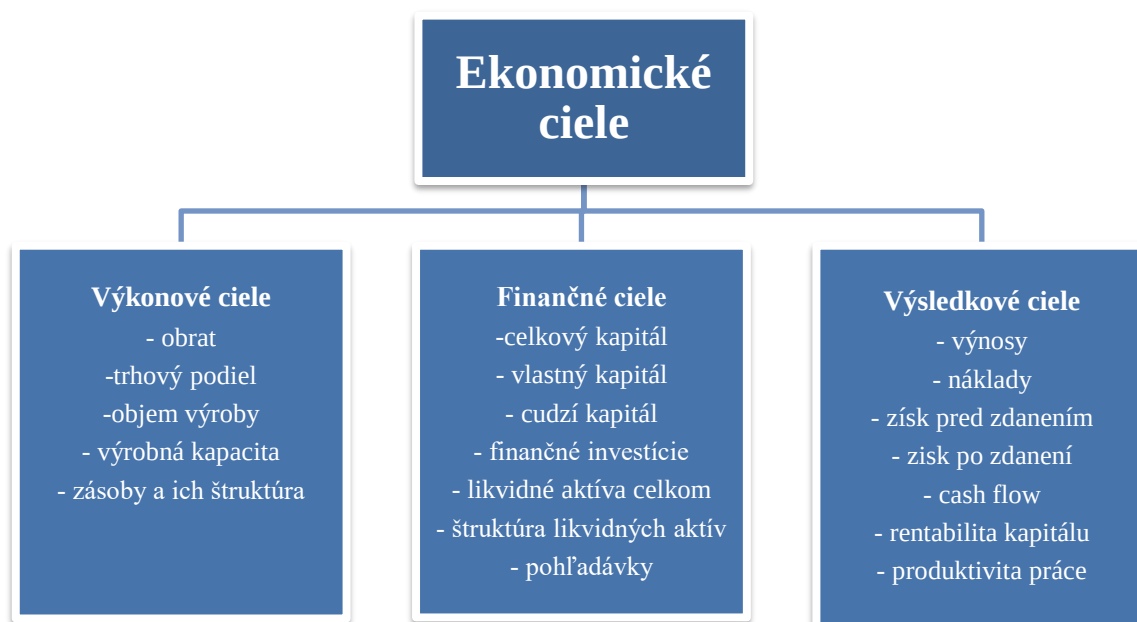
Schéma č. 1 Hierarchická klasifikácia rastového cieľa podniku

Zdroj: Cisko, Š. a kol., 2013

Podnikové ciele obsahujú najčastejšie hodnotovú orientáciu – majetok, zisk, rentabilitu, likviditu, ktoré môžeme zaradiť do kategórie ekonomických cieľov podniku.⁹ Ekonomické ciele môžeme rozdeliť ešte do troch podkategórií a to ciele výkonové, finančné a výsledkové.¹⁰

Schéma č. 2 Ekonomické ciele podniku

Zdroj: Cisko, Š. a kol., 2013

⁹ Cisko, Štefan a kol. *Ekonomika podniku*. Žilina: EDIS – vydavateľstvo Žilinskej univerzity, 2013. 24s. ISBN 978-80-554-0756-2.

¹⁰ MAJTÁN, Štefan a kol. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava: SPRINT 2 s. r. o., 2014. 32s. ISBN 978-80-89710-05-8.

Podľa obsahu môžeme ciele podniku rozdeliť ešte na sociálne a technologické. *Sociálne ciele* sú zamerané na spoločnosť a vyjadrujú spoločenský prínos podniku k sociálnej politike štátu a taktiež sú zamerané na zamestnancov. Sú uvedené v kolektívnej zmluve a hovoria o záväzkoch podniku, ktorými podnik uspokojuje mzdové podmienky, zdravotné, bytové alebo vzdelávacie požiadavky, ktoré prispievajú k zlepšeniu pracovného prostredia. *Technologické ciele* vyjadrujú budúci stav technickej úrovne výrobkov a zariadení. Sú cieľmi výskumu, vývoja, technického rozvoja, využitia výrobných kapacít a pod.¹¹

1.1.2 Kúpeľný podnik

Kúpeľný podnik je podnikom ako každý iný, vzťahujú sa naňho rovnaké definície, ako sme spomínali v predchádzajúcej kapitole. Zároveň sú tu ale isté náležitosti, odlišnosti, ktoré kúpeľný podnik bližšie špecifikujú.

Charakteristickými znakmi kúpeľného podniku sú:

- činnosť podniku je viazaná ku kúpeľnému miestu to znamená, k miestu existencie prírodných liečebných zdrojov,
- poskytuje zdravotnícke služby, procedúry ako aj ubytovacie a stravovacie služby, ale aj iné doplnkové služby spoločensko-kultúrneho charakteru,
- služby zvyčajne nie sú poskytované jednotlivo pretože oplývajú vysokou komplexnosťou,
- je nutný značný podnikateľský kapitál,
- služby tvoriace produkt kúpeľného podniku podmieňujú vysoký podiel živej práce,
- zároveň je veľmi dôležitá kvalifikácia pracovníkov podniku, nakoľko majú dôležitý vplyv na kvalitu poskytovaných služieb,
- kapacita, štandard ale aj komplexnosť služieb je do značnej miery ovplyvnená lokalizáciou podniku,

¹¹ KUPKOVIČ, Milan a kol. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava: Sprint, 2003. 42 s. ISBN 80-88848-71-7.

- sila dopytu sa veľakrát mení v závislosti od lokalizácie i sezóny.¹²¹³¹⁴

Podľa zákona č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách sa za kúpeľný podnik považuje samostatné zdravotnícke zariadenie, v ktorom sa poskytuje zdravotná starostlivosť na stabilizáciu zdravotného stavu, regeneráciu zdravia alebo prevenciu chorôb a ktoré využíva prírodné liečivé vody alebo klimatické podmienky vhodné na liečenie.

Funkcie, ktoré kúpeľný podnik zastáva môžeme rozdeliť do trochu skupín a to zdravotnícke, sociálne a ekonomické funkcie. Pre účely tejto práce nás zaujímajú hlavne ekonomické funkcie. Z podnikového aspektu sú to najmä príjmy kúpeľov, multiplikačný efekt, ktorý vplýva na nadväzné odvetvia a pomocné odvetvia. S rozkvetom kúpeľníctva sa rozširuje infraštruktúra, občianska vybavenosť, skvalitňuje sa životné prostredie a tým aj charakter kúpeľných miest.¹⁵

Z nadnárodného aspektu vyplývajú prínosy ako ohodnocovanie prírodného bohatstva, kúpeľné podniky majú priamy ale aj nepriamy vplyv na tvorbu hrubého domáceho dôchodku, poskytovanie služieb návštevníkom zo zahraničia pozitívne pôsobí na platobnú bilanciu a predstavuje príjmy do štátnej pokladnice. Kladne vplýva aj na zamestnanosť, rozvoj v regiónoch, v ktorých podnik pôsobí a ako bolo už spomenuté vyššie pôsobením multiplikačného efektu sa zvyšuje kúpyschopnosť a dopyt nie len priamo kúpeľných podnikov ale aj nadväzných oblastí.¹⁶

¹² ELIÁŠOVÁ, Darina a kol. *Kúpeľníctvo*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2003. 57 s. ISBN 80-225-1687-2.

¹³ MARČEKOVÁ, Radka – POMPUROVÁ, Kristína – GÚČIK, Marián. *Zdravotný cestovný ruch*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianun, 2015. 80-81 s. ISBN 978-80-557-0989-5.

¹⁴ KUČEROVÁ, Jana – STRAŠÍK, Anton – ŠEBOVÁ, Ľubica. *Ekonomika podniku cestovného ruchu*. Banská Bystrica: DALI-BB, s. r. o., 2010. 12-13 s. ISBN 978-80-89090-75-4.

¹⁵ TALAROVICOVÁ, Valéria a kol. *Spa Tourism Textbook – IP2010: Comparison of Tourism Development Determinants in the European Union and Candidate Countries in the Process of Globalisation on the Example of a Concrete Form of Tourism*. Prešov: Prešovská univerzita, 2010. 21 s. ISBN 978-80-555-0182-6.

¹⁶ MARČEKOVÁ, Radka – POMPUROVÁ, Kristína – GÚČIK, Marián. *Zdravotný cestovný ruch*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianun, 2015. 38-39 s. ISBN 978-80-557-0989-5.

1.2 Charakteristika kúpeľníctva na Slovensku

V tejto kapitole sa budeme zaoberať kúpeľníctvom v Slovenskej republike. Od jeho začiatkov až po súčasné obdobie. Pozrieme sa na organizácie, ktoré pôsobia v oblasti kúpeľníctva a zároveň si bližšie rozoberieme zákony, ktoré upravujú činnosť kúpeľných podnikov a kúpeľných miest.

1.2.1 Vývoj kúpeľníctva

Kúpeľný priemysel sa začal na Slovensku rozvíjať od 12. storočia. Prvá písomná zmienka, ktorá to potvrdzuje, sa datuje do raného stredoveku. Je to darovacia zmluva od Kolomana I. do Záborského kláštora z roku 1113, kde sú opísané Bojnice a Piešťany. Je tu predpoklad, že kúpeľná liečba sa pri termálnych prameňoch na území Slovenska uskutočňovala už koncom 14. storočia a začiatkom 15. storočia, ale len v letných mesiacoch.¹⁷

Pitná kúra sa začala používať od polovice 16. storočia, najskôr iba ako doplnok a až neskôr ako neoddeliteľná súčasť kúpeľnej liečby. Lekári sa snažili vedecky zdôvodniť priaznivý vplyv prameňov na zdravie človeka a začali s prípravou metód liečby pre jednotlivé skupiny chorôb. Mária Terézia významne prispela k rozvoju kúpeľníctva, keď v roku 1763 vydala nariadenie o vykonaní súpisu a analýz minerálnych vôd na území mocnárstva, s tým, že bude obsahovať pozitívne aj negatívne účinky týchto vôd.¹⁸

Najvýraznejší rozvoj slovenské kúpele zaznamenali v 19. storočí a v prvej polovici 20. storočia. Situácia na Slovensku sa začala v porovnaní so zahraničnými kúpeľmi zlepšovať. Nové investície, zlepšenie a modernizácia kúpeľov zvýšili počet nových kúpeľných domov a zlepšili celkový vzhľad kúpeľov. Slovenské kúpele sa stali vyhľadávanými miestami pre európsku šľachtu a boli miestami kultúrneho života. Neskôr sa začala meniť aj štruktúra klientov, ktorí navštevovali kúpele k čomu prispel

¹⁷ TALAROVIČOVÁ, Valéria a kol. *Spa Tourism Textbook – IP2010: Comparison of Tourism Development Determinants in the European Union and Candidate Countries in the Process of Globalisation on the Example of a Concrete Form of Tourism*. Prešov: Prešovská univerzita, 2010. 15-19 s. ISBN 978-80-555-0182-6.

¹⁸ MARČEKOVÁ, Radka – POMPUROVÁ, Kristína – GÚČIK, Marián. *Zdravotný cestovný ruch*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianun, 2015. 26-27 s. ISBN 978-80-557-0989-5.

väčší záujem o kúpele zo strany vedcov a lekárov, ktorí sa začali viac zaoberať o liečebnú stránku kúpeľov.¹⁹ Pobyt v kúpeľoch nebol prístupný už len pre vysoké vrstvy ale aj pre obyčajných ľudí, čo podporilo rozvoj zdravotných poisťovní, ktoré sa začali zúčastňovať na platbe kúpeľnej liečby.

V období medzi vojnami sa kúpeľným mestám veľmi darilo, hlavne vďaka návštevníkom, ktorí prichádzali z Českej republiky. Na druhej strane za obdobie, kedy kúpele zaznamenali najväčší úpadok sa považuje obdobie po druhej svetovej vojne. Znárodňovanie súkromného majetku neobišlo ani kúpeľníctvo a tak sa stali súčasťou zdravotníctva. Do obnovy a výstavby kúpeľnej infraštruktúry sa dlhodobo neinvestovalo a tak postupne úroveň ubytovacích, stravovacích a iných služieb začala klesať.²⁰

V roku 1964 nastalo zlepšenie nakoľko bol zriadený Výbor SNR pre cestovný ruch a s Poverením SNR pre zdravotníctvo spolupracovali na tom, aby zvýšili rozvoj kúpeľníctva. V roku 1966 vznikol ďalší orgán napomáhajúci rozvoju a to Inšpektorát kúpeľov a žriediel pre Slovensko, ktorý zabezpečoval dohľad nad ochranou kúpeľov.²¹

Za posledný dôležitý moment môžeme označiť rok 1989, kedy došlo k zmenám mnohých majetkových pomerov kúpeľných zariadení, čo bolo spôsobené pádom vtedajšieho socialistického režimu. Väčšina prírodných liečebných kúpeľov bola sprivatizovaná. Hlavná privatizačná vlna kúpeľov nastala medzi rokmi 1995 až 1997. Doteraz je priebeh privatizácie podnikov spochybňovaný. Dochádzalo k častým zmenám v legislatíve, ktoré sa dotýkali kúpeľov.²² Odzrkadlilo sa to v neschopnosti plánovať a zneistením investičných zámerov. Zmeny sa dotkli najviac financovania kúpeľnej starostlivosti a indikačného zoznamu. Sociálna poisťovňa prestala financovať kúpeľnú starostlivosť a toto financovanie prebrali zdravotné poisťovne. Veľkým

¹⁹ MRKVOVÁ, Katarína. Historický vývoj kúpeľníctva a wellness. *Ekonomika cestovného ruchu a podnikanie: vedecký časopis Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave*. Bratislava: Katedra služieb a cestovného ruchu OBF EU, 2016, 8(1), 19-24. ISSN 1337-9313.

²⁰ *História kúpeľníctva na Slovensku*. [online]. [cit 2019-11-01]. Dostupné na:

<https://kupele-slovenska.webnode.sk/historia-kupelov-a-kupelnictva-na-slovensku/historia-kupelov/>

²¹ ELIÁŠOVÁ, Darina. *Slovenské kúpeľníctvo v 20. storočí*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2009. 99-104 s. ISBN 978-80-225-2887-0.

²² ELIÁŠOVÁ, Darina a kol. *Kúpeľníctvo*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2003. 12 s. ISBN 80-225-1687-2.

pozitívom bolo prijatie zákona č. 538/2005, ktorý môžeme nazvať aj kúpeľný zákon. Rapídne zlepšil kvalitu akou sa poskytuje kúpeľná starostlivosť.²³

Z európskeho hľadiska je Slovensko považované za krajinu, ktorá je bohatá na veľké množstvo minerálnych a termálnych prameňov, ako miesta s vhodnými klimatickými podmienkami na liečbu rôznych chorôb. Slovensko patrí medzi najvyspelejšie a najobľúbenejšie kúpeľné krajiny v Európe vďaka vysokej kvalite a komplexnosti poskytovaných služieb.²⁴ Na našom území sa v súčasnosti nachádza 26 kúpeľných podnikov, ktoré môžeme vidieť v tabuľke.

Tabuľka č. 1 Zoznam kúpeľných miest na Slovensku

P. číslo	Názov	Lokalita	Právne zriadenie
1.	Bardejovské kúpele	Východné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
2.	Kúpeľno-liečebný ústav MV SR Družba	Východné Slovensko	-
3.	Kúpele Bojnice	Západné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
4.	Kúpele Brusno	Stredné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
5.	Prírodné jódové kúpele Číž	Východné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
6.	Kúpele Dudince	Západné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
7.	Slovthermae, Kúpele Diamant Dudince	Západné Slovensko	štátny podnik (š. p.)
8.	Kúpele Horný Smokovec	Východné Slovensko	spoločnosť s ručením obmedzeným (s. r. o.)
9.	Špecializovaný liečebný ústav Marína	Stredné Slovensko	štátny podnik (š. p.)
10.	Kúpele Kováčová	Stredné Slovensko	spoločnosť s ručením obmedzeným (s. r. o.)
11.	Kúpeľno-rehabilitačný ústav MV SR Bystrá	Stredné Slovensko	-
12.	Kúpele Lučivná	Východné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)

²³ MRKVOVÁ, Katarína. Historický vývoj kúpeľníctva a wellness. *Ekonomika cestovného ruchu a podnikanie: vedecký časopis Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave*. Bratislava: Katedra služieb a cestovného ruchu OBF EU, 2016, **8**(1), 19-24. ISSN 1337-9313.

²⁴ MATLOVIČOVÁ, K – KOLESAROVÁ, J – ŽIDOVÁ, A. *Slovak spas in the context of change – current conditions, issues and challenges*, in Dej M., Huculak M., Jarczewski W. (Eds) (2013): *Recreational use of geothermal water in Visegrad Group countries*, Kraków: Institute of Urban Development, 2013. 161 – 173 s ISBN 978-83-89440-67-9.

13.	Kúpele Lúčky	Stredné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
14.	Kúpele Nimnica	Západné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
15.	Kúpele Nový Smokovec	Východné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
16.	Slovenské liečebné kúpele Piešťany	Západné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
17.	Prírodné liečebné kúpele Smrdáky	Západné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
18.	Slovenské liečebné kúpele Rajecké Teplice	Stredné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
19.	Liečebné termálne kúpele Sklené Teplice	Stredné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
20.	Kúpele Sliač	Stredné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
21.	Kúpele Štós	Stredné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
22.	Kúpele Trenčianske Teplice	Západné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
23.	Kúpeľno-liečebný ústav MV SR Arco	Západné Slovensko	-
24.	Slovenské liečebné kúpele Turčianske Teplice	Stredné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
25.	Kúpele Vyšné Ružbachy	Východné Slovensko	akciová spoločnosť (a. s.)
26.	Kúpele Červený Kláštor	Východné Slovensko	-

Zdroj: vlastné spracovanie, www.ask.sk

Ako môžete vidieť v tabuľke kúpeľné podniky majú najčastejšie právnu formu akciovej spoločnosti, ktorých je celkovo osemnásť. Dve kúpeľné podniky sú z kategórie štátnych podnikov a taktiež dve kúpeľné podniky majú právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným. Štyri kúpeľné podniky nie sú bližšie špecifikované. Z tabuľky ďalej vyplýva, že najväčší počet kúpeľných podnikov je na strednom Slovensku. Nachádza sa ich tam až desať. Na západnom a východnom Slovensku sa nachádza osem kúpeľných podnikov.

Podnikanie v oblasti kúpeľníctva je podmienené prírodnými liečivými zdrojmi, ktoré sú unikátne v každom jednom kúpeľnom mieste. Prírodné liečivé zdroje predurčujú zameranie kúpeľov, hoci z ekonomických dôvodov sa prejavuje tendencia toto zameranie rozširovať. Slovenské kúpeľníctvo je jedným z mála odborov ekonomických činností, ktoré majú vysoký potenciál v medzinárodnom rozmedzí.

²⁵Slovenské liečebné kúpele prispievajú k tvorbe aktívneho salda platobnej bilancie, v časti bilancia služieb, rovnako majú významný podiel na zviditeľňovaní Slovenska vo svete. Slovenské kúpeľníctvo so svojim multiplikačným efektom na rozvoj podnikateľských aktivít ďalších podnikov má perspektívy ďalšieho rozvoja z viacerých príčin. Má vysokú hustotu prírodných liečivých zdrojov, kvalifikovaný personál a bohatú kúpeľnú tradíciu. Stále je tu ale čo zlepšovať ako napríklad; skvalitniť činnosti existujúcich kúpeľov, efektívnejšie využívať termálne kúpaliská na kúpeľný cestovný ruch a iné. ²⁶

Kúpeľníctvo prejavuje svoj význam nielen v zdravotníckej zložke, ale v značnej miere aj v rekreačnom cestovnom ruchu. V činnosti kúpeľov nastala významná zmena spoločensko-ekonomického systému, keď sa z tradičných kúpeľných miest začínajú stávať centrá rekreačného cestovného ruchu. Prírodný potenciál Slovenskej republiky umožňuje rozvoj kúpeľnému aj zdravotnému cestovnému ruchu.²⁷

Rozdiel medzi kúpeľným a zdravotným cestovným ruchom nie je možné úplne presne definovať. Tieto dva pojmy sa veľmi často zamieňajú alebo sa pokladajú za synonymá.²⁸ Zdravotný cestovný ruch je zameraný na prevenciu zdravia a na liečebné činnosti pod odborným dohľadom lekárov. Je to druh liečby, nie voľnočasová aktivita na rozdiel od kúpeľného cestovného ruchu kde proces ozdravovania prebieha vo voľnom čase. Taktiež podstatným rozdielom je dĺžka pobytu, kde pri zdravotnom CR je to od 21 až 28 dní, pri kúpeľnom CR sú to iba tri až štyri dni.²⁹ No čoraz častejšie majú ľudia záujem nie len o liečebné procedúry, ktoré sa vykonávajú v kúpeľoch, ale zároveň požadujú širší rozsah služieb a čoraz viac vyhľadávajú kúpeľné miesta kde poskytujú

²⁵ BAŽO, Ladislav a kol. *Pozícia kúpeľníctva v súčasných spoločensko-ekonomických podmienkach a perspektívy jeho rozvoja*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2006. 117 s. ISBN 80-225-2234-1.

²⁶ELIÁŠOVÁ, Darina. Podnikanie kúpeľných podnikov v novom ekonomickom prostredí [online]. [cit 2019-11-03]. Dostupné na: <http://semafor.euke.sk/zbornik2007/pdf/eliasova2.pdf>

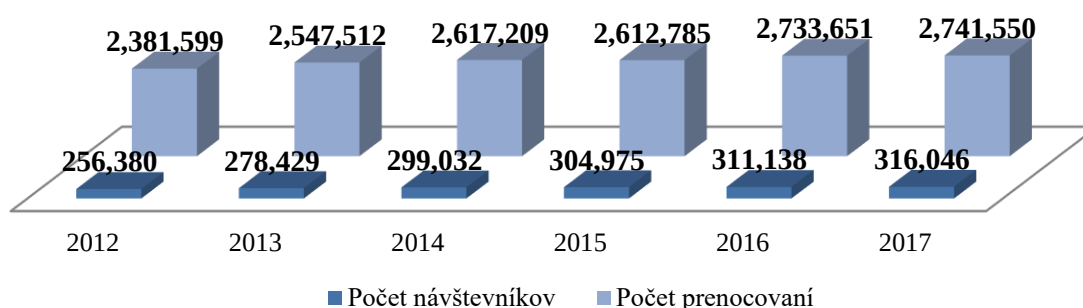
²⁷ MRKVOVÁ, Katarína. Ekonomický prínos z využívania rekreačných služieb na báze liečivých termálnych a minerálnych vôd na území Slovenskej republiky. *Medzinárodné vzťahy 2015: aktuálne otázky svetovej ekonomiky a politiky: zborník príspevkov zo 16. medzinárodnej vedeckej konferencie: Zámok Smolenice, 3. - 4. december 2015*. Bratislava: EKONÓM publishing, 2015. 516-522 s. ISBN 978-80-225-4219-7.

²⁸ KEREKEŠ, Juraj. Kúpeľníctvo v domácom turizme na Slovensku. *Ekonomika cestovného ruchu a podnikanie: vedecký časopis Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave*. Bratislava: Katedra služieb a cestovného ruchu OBF EU, 2017, 9(2), 33-57. ISSN 1337-9313.

²⁹ KEREKEŠ, Juraj. *Kúpeľníctvo a jeho význam v turizme*. Bratislava: Weltpoint, s. r. o., 2018. 39-40 s. ISBN 978-80-973035-1-8.

celý balíček wellness služieb.³⁰ Tento druh služieb zažíva v dnešnej dobe obrovský boom nakoľko súčasná doba je veľmi stresujúca a čoraz viac ľudí túži práve po takej dovolenke kde sa môžu zregenerovať, nie len po fyzickej ale aj psychickej stránke.³¹ Ako už sme vyššie spomenuli momentálne sa na Slovensku nachádza 26 kúpeľných miest, ktoré poskytujú kúpeľnú starostlivosť. V kúpeľných miestach sa v roku 2017 spolu nachádzalo približne 78 ubytovacích zariadení čo predstavuje 6 274 izieb a 12 181 lôžok.³²

Graf. č. 1 Návštevnosť slovenských kúpeľov za roky 2012 -2017

Zdroj: vlastné spracovanie, Ministerstvo dopravy a výstavba SR

Z grafu vyplýva, že návštevnosť slovenských kúpeľov každým rokom narastá a to v oboch prípadoch aj v počte návštevníkov aj v počte prenocovaní. Jediný pokles nastal v roku 2015 oproti roku 2014 a to iba v počte prenocovaní.

Prírodné liečebné kúpele plnia nezastupiteľnú úlohu v prevencii chorôb a rôznych civilizačných ochorení. Ako už sme spomínali viaceré slovenské liečebné

³⁰ AZMAN, Inoormaziah - CHAN, Jennifer Kim Lian. *Health and Spa Tourism Business: Tourists' Profiles and Motivational Factors*. 2010. [online]. [cit 2019-04-03]. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/304254500_Health_and_Spa_Tourism_Business_Tourists%27_Profiles_and_Motivational_Factors

³¹ DORČÁKOVÁ, Ingrid, Martin NOVYSEDLÁK a Lucia ČAKANOVÁ. Postavenie a reputácia wellness ekonomiky na Slovensku. *Ekonomika a manažment: vedecký časopis Fakulty podnikového manažmentu Ekonomickej univerzity v Bratislave*. Bratislava: Fakulta podnikového manažmentu Ekonomickej univerzity v Bratislave, 2019, **16**(2), 67-76. ISSN 2454-1028.

³² Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky. *Kúpeľný cestovný ruch: Kapacity a výkony kúpeľných ubytovacích zariadení na Slovensku za roky 2005 – 2017* [online]. [cit 2019-11-03]. Dostupné na: <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/cestovny-ruch-7/statistika/kupelny-cestovny-ruch>

kúpele zaraďujú do svojho programu služby wellness, víkendové pobyty na skrášľovanie, odbúravanie stresu a pod., a to aj pod lekársnym dozorom. Aj keď návštevnosť kúpeľov každým rokom vzrastá stále je potrebné zvyšovať kvalitu poskytovaných služieb, zároveň je potrebná modernizácia kúpeľných zariadení ale aj vyššie mzdové ohodnotenie zamestnancov kúpeľov, nakoľko veľké množstvo pracovnej sily odchádza do zahraničia práve z dôvodu lepšieho mzdového ohodnotenia. Aby boli kúpele konkurencie schopné nie len na národnej ale aj na medzinárodnej úrovni je potrebné vykonať tieto zmeny a mnohé iné.³³

1.2.2 Organizácie podporujúce prírodné liečebné kúpele

V súčasnosti je hlavným orgánom pre prírodné liečebné kúpele je **Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky** nakoľko kúpeľná starostlivosť patrí k zdravotnej starostlivosti.

Jeho hlavnými činnosťami v tejto oblasti sú:

- posudzovanie zámerov na vykonávanie aktivít a zisťovacieho konania na území kúpeľného miesta, na území s klimatickými podmienkami vhodnými na liečenie, na území ochranných pásiem prírodného liečivého zdroja, prírodného minerálneho zdroja a klimatických podmienok vhodných na liečenie,
- údržba stavieb a ich odstraňovanie,
- schválenie terénnych úprav, prác a zariadení, územných, stavebných, kolaudačných,
- územnoplánovacie činnosti na území kúpeľného miesta,³⁴
- akceptuje zdroje prírodných vôd za prírodné liečivé vody a/alebo za prírodné minerálne vody,³⁵
- rozhoduje o ich využití a riadení,

³³ Posolstvo Jána Pavla II. 2016: „súčasný výzvy a trendy v...“ [online]. Editor Anton LISNIK, editor Katarína GREŇOVÁ. Ružomberok: VERBUM - vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku, 2016, CD-ROM [652 -659 s.] [cit. 2019-11-06]. ISBN 978-80-561-0369-2.

³⁴ Zákon č. 538/2005 Z. z. Zákon o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

³⁵ Zákon č. 364/2004 Z. z. Zákon o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

- podáva návrhy na uznanie kúpeľných miest, vydanie štatútu kúpeľného miesta a ustanovenie ochranného pásma vláde Slovenskej republiky.³⁶

V súvislosti s kúpeľníctvom na Ministerstve zdravotníctva zároveň vznikli a fungujú dve inštitúcie a to *Inšpektorát kúpeľov a žriedel* a *Štátna kúpeľná komisia*.

Ako už vyplýva z názvu Inšpektorát kúpeľov a žriedel má na starosti dozor a kontrolu nad dodržiavaním povinností a opatrení, ktoré určuje zákon č. 538/2005 Z. z. Inšpektorát sa pri vykonaní dohľadu riadi úlohami, ktoré stanovuje Štátna kúpeľná komisia a zároveň robí dozor na diaľku čo zahŕňa určité činnosti ako napríklad³⁷; kontrolu určitých režimových sledovaní a následne ich ohodnocuje, vedie súpis prírodných minerálnych vôd, ktoré sú na Slovensku uznané a spĺňajú predpoklady na plnenie do spotrebiteľského obalu a tiež ktorým bolo toto uznanie odobraté a oznamuje tieto skutočnosti príslušným orgánom Európskej únie, riadi monitorovací systém, vedie register a databázu minerálnych vôd na Slovensku.³⁸

Štátna kúpeľná komisia je kolektívnym orgánom a pozostáva zo šiestich členov a predsedu, ktorých pochopiteľne vymenúva minister zdravotníctva Slovenskej republiky. Členovia komisie by mali pozostávať z odborníkov z oblastí ako je balneológia, humánna klimatológia, hydrogeológia alebo aj ľudia z kúpeľnej praxe.³⁹ Jej hlavnými úlohami sú nasledovné aktivity:

- rozhodovanie o uznaní prírodných liečivých vôd, prírodných minerálnych vôd a klimatických podmienok vhodných na liečenie a o zrušení ich uznania,
- vydávanie povolenia na prevádzkovanie prírodných liečebných kúpeľov a kúpeľných liečební a zároveň rozhodovať o ich zrušení,
- predkladanie vláde Slovenskej republiky návrh na uznanie kúpeľného miesta a jeho zrušenie,
- rozhodovanie o uložení pokuty,

³⁶ MARČEKOVÁ, Radka – POMPUROVÁ, Kristína – GÚČIK, Marián. *Zdravotný cestovný ruch*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianun, 2015. 170 s. ISBN 978-80-557-0989-5.

³⁷ Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky. Inšpektorát kúpeľov a žriedel [online]. [cit 2019-11-01]. Dostupné na: <https://www.health.gov.sk/?inspektorat-kupelov-a-zriediel-1>

³⁸ ELIÁŠOVÁ, Darina a kol. *Kúpeľníctvo*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2003. 40 s. ISBN 80-225-1687-2.

³⁹ MARČEKOVÁ, Radka – POMPUROVÁ, Kristína – GÚČIK, Marián. *Zdravotný cestovný ruch*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianun, 2015. 170 s. ISBN 978-80-557-0989-5.

- určovanie naliehavých ochranných opatrení,
- kontrolovať plnenie zákonom ustanovených podmienok a podmienok ustanovených v povolení využívať zdroj,
- určovanie krokov na odstránenie zistených nedostatkov,⁴⁰

Ďalším orgánom pôsobiacim v oblasti kúpeľníctva je **Asociácia Slovenských kúpeľov**. Vznikla už v roku 1999 a pôsobí v tomto odvetví už 21 rokov. Asociácia Slovenských kúpeľov je záujmových združením právnických osôb, ktoré pôsobia v balneologickej ale aj liečebnej sfére kúpeľníctva. No zároveň v asociácií pôsobia aj osoby, ktoré prispievajú k lepšiemu rozvoju v danej oblasti. V súčasnosti má 25 členov. Sídlo spoločnosti sa nachádza v Bratislave na Jakubovom námestí. Predsedníčkou združenia je MUDr. Jana Zálešáková. Hlavnými cieľmi asociácie sú vytváranie predpokladov pre rýchlejší rozvoj liečebného kúpeľníctva, medicínskeho wellness ako aj liečebných kúpeľov. Presadzujú a zároveň ochraňujú spoločné záujmy všetkých členov združenia a tvoria optimálne legislatívne, obchodné, marketingové, ekonomické a spoločenské podmienky adekvátne na poskytovanie kúpeľnej starostlivosti. Asociácia má zriadenú vlastnú internetovú stránku, na ktorej poskytuje veľmi užitočné informácie ohľadom indikácií a samotných kúpeľov kde sa vám zobrazí mapa so všetkými kúpeľnými miestami na Slovensku. Sú tam informácie aj o kúpeľnej starostlivosti, kto má a kto nemá nárok na kúpeľnú liečbu a veľa iných užitočných informácií.

Na nadnárodnej úrovni je Slovensko členom **Európskej asociácie kúpeľov** (European Spa Association, ESPA). Asociácia vznikla v roku 1995 so sídlom v Bruseli. Súčasťou tejto asociácie je ďalších 20 štátov Európskej únie a so Slovenskom Európska asociácia združuje 21 krajín. Asociácia je tvorená národnými a regionálnymi združeniami kúpeľov, kúpeľmi a kúpeľnými zariadeniami.⁴¹ Princípom asociácie je „V jednote je sila“ a práve preto preberá zodpovednosť nad naplnením úloh, ktoré vyplývajú z otvorenia hraníc medzi štátmi a rozšírenia EÚ, aby sa dosiahli všetky ciele, ktoré si asociácia zadefinovala. Hlavným cieľom je propagácia kúpeľov a kúpeľníctva v Európe, zabezpečenie toho, aby prírodné liečivá na báze minerálnej vody, termálnej

⁴⁰Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky. Štátna kúpeľná komisia [online]. [cit 2019-11-01]. Dostupné na: <https://www.health.gov.sk/?statna-kupelna-komisia>

⁴¹ MARČEKOVÁ, Radka – POMPUROVÁ, Kristína – GÚČIK, Marián. *Zdravotný cestovný ruch*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianun, 2015. 59-62 s. ISBN 978-80-557-0989-5.

vody, peloidov a podnebia boli dostupné čo najväčšiemu počtu občanov a návštevníkov.⁴²

Doplňkovými cieľmi Európskej asociácie kúpeľov sú:

- vytváranie siete kontaktov s tvorcami politík, ako aj s poprednými predstaviteľmi vedy a obchodu čo prospieva hlavne členom asociácie,
- podporovanie prevencie v kúpeľoch,
- propagovanie kúpeľov ako hlavného partnera rehabilitácie využívajúceho pridanú hodnotu pri liečbe prírodnými liečivami,
- výmena skúseností, osvedčených postupov a know-how inovatívneho vývoja a propagácie produktov, lekárskeho prieskumu a prieskumu trhu a aktuálnych informácií zo všetkých častí nášho podnikania,
- stanovenie, propagovanie a zlepšovanie noriem vo všetkých kúpeľných a zdravotníckych strediskách v Európe,
- definovanie a harmonizácia spoločných vzdelávacích programov,
- stimulácia príležitosti v oblasti kúpeľného výskumu pre členské krajiny Európskej asociácie kúpeľov.⁴³

V máji v roku 2019 sa konal každoročný kongres v termálnych kúpeľoch Tuhelj, na ktorom sa zúčastnili všetci zástupcovia z 21 štátov. Kongres organizovala Chorvátska obchodná komora a Chorvátske národné turistické združenie. Na podujatí boli predstavené trendy, inovácie a osvedčené postupy v oblasti kúpeľného a wellness cestovného ruchu, čo je oblasť, v ktorej Chorvátsko posilňuje svoje medzinárodné postavenie.⁴⁴

1.2.3 Právna úprava kúpeľných podnikov a kúpeľných miest

Prvým právnym prameňom, v ktorom môžeme nájsť časť, ktorá súvisí s kúpeľmi respektíve s kúpeľnou starostlivosťou je základný dokument a to *Ústava*

⁴²European Spas Association [online]. [cit 2019-11-06]. Dostupné na: <https://www.europeanspas.eu/>

⁴³ European Spas Association [online]. [cit 2019-11-06]. Dostupné na: <https://www.europeanspas.eu/>

⁴⁴ European Spas Association to hold annual congress in Croatia [online]. máj 2019. [cit 2019-11-06]. Dostupné na: <http://hr.n1info.com/English/NEWS/a399805/European-Spas-Association-to-hold-annual-congress-in-Croatia.html>

Slovenskej republiky. Kde sa v druhej hlave čl. 40 hovorí o tom, že každý občan Slovenskej republiky má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia má každý občan právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanovuje zákon.⁴⁵

Právnu úpravu, ktorá sa týka kúpeľov, kúpeľníctva a kúpeľných miest môžeme ďalej rozdeliť do dvoch skupín a to:

1. zákony, ktoré upravujú kúpeľnú starostlivosť,
2. zákony, ktoré upravujú kúpeľný cestovný ruch.

Do prvej skupiny patrí **zákon číslo 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov**. Tento zákon usmerňuje hlavne uznanie prírodných liečivých vôd a prírodných minerálnych vôd, ako aj klimatických podmienok vhodných na liečenie a ich ochranu, predpoklady na uznanie kúpeľných miest, upravuje podmienky, ktoré musia byť splnené na prevádzkovanie prírodných liečebných kúpeľov ale zároveň stanovuje aj pôsobnosť štátnej správy a obcí a iné.

Zákon číslo 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Cieľom tohto zákona je určiť rozsah zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia za podmienok, ktoré sú ustanovené osobitnými predpismi a úhrady za služby, ktoré súvisia s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.⁴⁶ Zákon mal podstatný vplyv na evolúciu slovenských kúpeľov. Poskytovanie kúpeľnej starostlivosti prešlo komplexne do pôsobnosti zdravotných poisťovní práve na základe tohto zákona. Dovtedy spadalo poskytovanie kúpeľnej starostlivosti aj do pôsobnosti Sociálnej poisťovne.⁴⁷

⁴⁵ Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky.

⁴⁶ Zákon č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.

⁴⁷ KMECO, Ľubomír. Vývoj kúpeľníctva a jeho legislatívy na Slovensku po roku 1989: Development of the SPA Industry and Its Legislation in Slovakia since 1989. *Studia turistica: online časopis pro vzdělávání v cestovním ruchu*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická, 2019, 10(1), 36-48. ISSN 1804-252X.

Druhú skupinu, ktorá upravuje legislatívu kúpeľného cestovného ruchu je ťažké určiť nakoľko v Slovenskej republike neexistuje právna úprava, ktorá by sa zaoberala iba výlučne kúpeľným cestovným ruchom.

Najvýznamnejším legislatívnym prameňom v cestovnom ruchu ako celku je **zákon číslo 91/2010 Z. z.** o podpore cestovného ruchu, ktorý upravuje predovšetkým podporu cestovného ruchu na Slovensku, práva a povinnosti fyzických ako aj právnických osôb, ktoré pôsobia v cestovnom ruchu. Upravuje zároveň aj tvorbu koncepčných dokumentov a financovanie rozvoja CR.⁴⁸

Podnikanie v oblasti kúpeľného cestovného ruchu upravujú všeobecné zákony ako je Obchodný zákonník, Živnostenský zákon, či iné legislatívne normy.

1.3 Finančno-ekonomická analýza kúpeľného podniku

Vo všeobecnosti je analýza postupom, ktorý slúži ako nástroj poznania. Pod týmto pojmom rozumieme nejaký podrobný rozklad predmetu alebo činnosti na jeho základné prvky, pričom jeho hlavnou črtou je oddelenie tých podstatných prvkov skúmaného javu od tých nemej podstatných.⁴⁹

Finančno-ekonomická analýza predstavuje súbor, ktorý hodnotí a rekapituluje výsledky zozbierané za určité obdobie, identifikuje a následne kvalifikuje činitele , ktoré ich podmienili, doterajší vývoj a dosiahnuté výsledky prolonguje do budúcnosti a všetko to nakoniec zhrnie do návrhu opatrení, ktorých realizácia má zaistiť dosiahnutie podnikových cieľov.⁵⁰

⁴⁸ HOLUB, Dušan – MAGUROVÁ, Han – KROPAJ, Marián. Legislatíva kúpeľníctva ako súčasti cestovného ruchu v Slovenskej republike. *Právo v podnikaní vybraných členských štátůEvropskéUnie: sborníkpríspevků k IX. ročníku mezinárodnívědeckékonference, Praha 3.11.2017*. Praha: TROAS, 2017, , 78-84. ISBN 978-80-88055-03-7.

⁴⁹ LESÁKOVÁ, Ľubica – ELEXA, Ľuboš – GUNDOVÁ, Petra. *Finančno-ekonomická analýza podniku 1*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianum, 2015. 7 s. ISBN 978-80-557-0982-6.

⁵⁰ ZALAI, Karol a kol. *Finančno-ekonomická analýzy podniku*. Bratislava: Sprint 2 s. r. o., 2016. 19s. ISBN 978-80-89710-22-5.

Hlavnými cieľmi finančno-ekonomickej analýzy sú:

- zistiť vývoj finančnej situácie a finančného hospodárstva podniku z predošlého obdobia a to väčšinou vo forme ukazovateľov finančnej analýzy,⁵¹
- stanoviť dôvody ich zhoršenia alebo zlepšenia, tak že porovnáme hodnoty ukazovateľov za viac období
- vybrať smer, ktorý je najvhodnejší pre vývoj nasledujúcich činností a pre spravovanie hospodárenia a finančnej situácie v podniku.⁵²

1.3.1 Užívatelia výsledkov finančno-ekonomickej analýzy

Finančno-ekonomická analýza nie je dôležitá iba pre samotný podnik, kde sa táto analýza vykonáva, ale má veľký význam aj pre iné subjekty v okolí podniku. Užívateľov týchto informácií môžeme rozdeliť podľa toho, v akom vzťahu vystupujú voči podniku do troch skupín:

1. vnútropodnikoví užívatelia (manažéri, zamestnanci),
2. užívatelia s kapitálovým podielom v podniku (investori, banky a iní veritelia),
3. a tretie strany (obchodní partneri, štát a jeho orgány, konkurencia).

Manažéri využívajú výstupy z analýzy hlavne k finančnému riadeniu spoločnosti. Na základe analýzy zistia pozitívne ale aj negatívne vývojové tendencie, a následne môžu rozhodnúť o prijatí určitých opatrení do budúcnosti. Hlavným cieľom manažmentu je maximalizácia trhovej hodnoty podniku.

Zamestnancov zaujímajú výsledky finančno-ekonomickej analýzy hlavne z hľadiska stability podniku, sociálneho a mzdového zabezpečenia.⁵³

Investorom poskytuje analýza informácie o investíciách do budúcnosti a to hlavne kapitálovú výnosnosť, dividendový výnos či úroveň rizík. Taktiež investori majú

⁵¹ LESÁKOVÁ, Ľubica – ELEXA, Ľuboš – GUNDOVÁ, Petra. *Finančno-ekonomická analýza podniku* 1. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianum, 2015. 9 s. ISBN 978-80-557-0982-6.

⁵² SOCHOLÁKOVÁ, Jana. *Finančná a ekonomická analýza podniku*. Trenčín: FSEV TnUAD, 2018. 9 s. ISBN 978-80-8075-836-3.

⁵³ SOCHOLÁKOVÁ, Jana. *Finančná a ekonomická analýza podniku*. Trenčín: FSEV TnUAD, 2018. 13-14 s. ISBN 978-80-8075-836-3.

záujem o to, aby manažéri riadili spoločnosť čo možno najlepšie a tým zabezpečili trvalý rast podniku.

Banky majú zvýšený záujem o informácie, ktoré vyplývajú z analýzy kvôli správne rozhodovaniu sa pri poskytovaní úverov. V akej výške a za akých podmienok ich poskytnúť. Úverové pravidlá sa často viažu na konkrétne finančné indikátory.

Obchodní partneri sa zaujímajú najmä o likviditu podniku a solventnosť ako aj o dlhodobú stabilitu podniku, či už ide o dodávateľov alebo odberateľov.

Konkurencia je zameraná na porovnávanie svojich výsledkov s výsledkami iných podnikov, ktoré pre nich predstavujú konkurenciu, pričom sa snaží nájsť svoje slabé miesta. Často sa využíva metóda benchmarkingu (proces neustáleho porovnávania s konkurenčnými spoločnosťami).

Štát a jeho orgány majú viac dôvodov prečo sa zaoberajú výsledkami finančno-ekonomickej analýzy. Je to najmä potreba štatistického vykazovania, kontrola či podniky plnia daňové povinnosti, prerozdelenie subvencií či pri zisťovaní prehľadu o finančnom stave podnikov so štátnou zákazkou.⁵⁴

1.3.2 Hlavné zdroje informácií pre finančno-ekonomickú analýzu

Účtovná závierka je hlavným informačným zdrojom pre finančno-ekonomickú analýzu. Účtovná závierka je súbor účtovných výkazov, ktoré každá účtovná jednotka zostavuje. Cieľom účtovnej závierky je poskytnúť informácie o finančnej pozícii, finančnej výkonnosti a peňažných tokoch podniku pre potreby širšieho okruhu užívateľov. Účtovná závierka poskytuje informácie o majetku, záväzkoch, nákladoch, výnosoch, príjmoch, výdavkoch a výsledku hospodárenia. Tieto informácie, napomáhajú užívateľom účtovnej závierky pri predvídaní budúcich peňažných tokov účtovnej jednotky, a to najmä o ich časovom priebehu a pri prijímaní ekonomických rozhodnutí.⁵⁵

⁵⁴ LESÁKOVÁ, Lubica – ELEXA, Luboš – GUNDOVÁ, Petra. *Finančno-ekonomická analýza podniku 1*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianum, 2015. 19-20 s. ISBN 978-80-557-0982-6.

⁵⁵ Register účtovných závierok. O účtovných závierkach [online]. [cit 2019-11-10]. Dostupné na: <http://www.registeruz.sk/cruz-public/home/about>

Účtovná závierka sa skladá z niekoľkých častí, čo závisí od toho akým spôsobom podnik vedie svoje účtovníctvo. V našom prípade sa zameriame na podvojný spôsob účtovania čo znamená, že účtovná závierka má tieto tri časti: súvahu, výkaz ziskov a strát a posledná časť sú poznámky.

Súvaha je výkaz, ktorý hovorí o podmienkach, za ktorých sa uskutočňuje transformačný proces podniku. Skladá sa z dvoch „strán“, strana aktív – majetok a strana pasív, ktorá predstavuje finančné zdroje. Ako má súvaha vyzerat' stanovuje opatrenie Ministerstva financií SR pre malú ale aj veľkú účtovnú jednotku. Jej zmenšenú podobu sme si načrtli v nasledujúcej tabuľke.⁵⁶

Tabuľka č. 2 Vzor súvahy

Strana aktív	Súvaha k...	Strana pasív
SPOLU MAJETOK		SPOLU VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY
A. Neobežný majetok		A. Vlastné imanie
A.I. Dlhodobý nehmotný majetok		A.I. Základné imanie
A.II. Dlhodobý hmotný majetok		A.II. Emisné ážio
A.III. Dlhodobý finančný majetok		A.III. Ostatné kapitálové fondy
B. Obežný majetok		A.IV. Zákonne rezervné fondy
B.I. Zásoby		A.V. Ostatné fondy zo zisku
B.II. Dlhodobé pohľadávky		A.VI. Oceňovacie rozdiely z precenenia súčet
B.II.1. Pohľadávky z obchodného styku		A.VII. Výsledok hospodárenia minulých rokov
B.III. Krátkodobé pohľadávky		A.VIII. Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení
B.III.1. Pohľadávky z obchodného styku		B. Záväzky
B.IV. Krátkodobý finančný majetok		B.I. Dlhodobé záväzky
B.IV.3. Vlastné akcie a vlastné obchodné podiely		B.I.1. Dlhodobé záv. z obchodného styku
C. Časové rozlíšenie		B.II. Dlhodobé rezervy
C.1. NBO dlhodobé		B.III. Dlhodobé bankové úvery
C.2. NBO krátkodobé		B.IV. Krátkodobé záväzky
C.3. PBO dlhodobé		B.IV.1. Záväzky z obchodného styku
C.4. PBO krátkodobé		B.V. Krátkodobé rezervy
		B.VI. Bežné bankové úvery

⁵⁶ ZALAI, Karol a kol. *Finančno-ekonomická analýza podniku*. Bratislava: Sprint 2 s. r. o., 2016. 69-70 s. ISBN 978-80-89710-22-5.

	B.VII. Krátkodobé finančné výpomoci
	C. Časové rozlíšenie súčet
	C.1. VBO dlhodobé
	C.2. VBO krátkodobé
	C.3. Výnosy BO dlhodobé
	C.4. Výnosy BO krátkodobé

Zdroj: vlastné spracovanie, Zalai Karol a kol., 2016

Výkaz ziskov a strát plní úlohu vo vysvetlení výsledkov hospodárenia za určité obdobie tak, ako sa reálne v priebehu sledovaného obdobia tvoril.⁵⁷ Sprostredkúva informácie o výnosoch a nákladoch podniku. Z ich rozdielu vychádza výsledok hospodárenia, ktorý môže byť kladný (zisk) alebo záporný (strata).⁵⁸

Tabuľka č. 3 Výkaz ziskov a strát

*	Čistý obrat
	Výnosy z hospodárskej činnosti v členení podľa druhu
**	Výnosy z hospodárskej činnosti spolu
	Náklady z hospodárskej činnosti v členení podľa druhu
**	Náklady z hospodárskej činnosti spolu
***	Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti
*	Pridaná hodnota
	Výnosy z finančnej činnosti v členení podľa druhu
**	Výnosy z finančnej činnosti spolu
	Náklady z finančnej činnosti v členení podľa druhu
**	Náklady z finančnej činnosti spolu
***	Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti
****	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením
	Daň z príjmov
****	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení

Zdroj: vlastné spracovanie, Sochuľáková J., 2018

⁵⁷ LESÁKOVÁ, Ľubica – ELEXA, Ľuboš – GUNDOVÁ, Petra. *Finančno-ekonomická analýza podniku 1*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianum, 2015. 27 s. ISBN 978-80-557-0982-6.

⁵⁸ ORESKÝ, Milan. *Finančná a ekonomická analýza obchodného podniku*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2016. 121 s. ISBN 978-80-225-4234-0.

Veľmi dôležitým výkazom je aj *prehľad peňažných tokov*. Tento prehľad poukazuje na rozdiel medzi peňažnými príjmami a peňažnými výdavkami, to znamená medzi takými ekonomickými operáciami, ktoré vyjadrujú zníženie alebo zvýšenie peňažných prostriedkov podniku ako napríklad zmena stavu pohľadávok a záväzkov.⁵⁹

Tabuľka č. 4 Prehľad peňažných tokov

Peňažné toky z prevádzkovej
Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti pred zdanením daňou z príjmu
Nepeňažné operácie ovplyvňujúce výsledok hospodárenia
Vplyv zmien pracovného kapitálu
Výdavky na daň z príjmu
A. Čisté peňažné toky z prevádzkovej činnosti
Peňažné toky z investičnej činnosti
Príjmy
Výdavky
B. Čisté peňažné toky z investičnej činnosti
Peňažné toky z finančnej činnosti
Príjmy
Výdavky
C. Čisté peňažné toky z finančnej činnosti
D. Čisté zvýšenie alebo zníženie peňažných prostriedkov (A+B+C)
E. Stav peňažných prostriedkov a peňažných ekvivalentov na začiatku účtovného obdobia
F. Stav peňažných prostriedkov a peňažných ekvivalentov na konci účtovného obdobia pred zohľadnením kurzových rozdielov
G. Kurzové rozdiely vyčíslené k peňažným prostriedkom a peňažným ekvivalentom ku dňu zostavenia účtovej závierky
H. Zostatok peňažných prostriedkov a peňažných ekvivalentov na konci účtovného obdobia upravený o kurzové rozdiely

Zdroj: vlastné spracovanie, Vlachynský K., 2009

⁵⁹ VLACHYNSKÝ, Karol a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Iura Edition, spol. s r. o., 2009. 376 s. ISBN 978-80-8078-258-0.

1.3.3 Ukazovatele finančno-ekonomickej analýzy

Jednými zo základných analýz, ktorým sa účtovné výkazy podrobujú sú *horizontálna a vertikálna analýza*. Navzájom sa dopĺňajú, čím vytvárajú prvotný obraz o stave podniku.

Pri **horizontálnej analýze výkazov** porovnávame hodnoty zvolených položiek v časovej postupnosti. Vypočítava sa absolútna výška zmien a ich percentuálne vyjadrenie k východiskovému roku.

V súvahe za pomoci horizontálnej analýzy hodnotíme dynamiku vývoja jednotlivých položiek a analyzujeme vzťah majetku a zdrojov.⁶⁰

Vo výkaze ziskov a strát posudzujeme pomocou analýzy dynamickosť vývoja veličín individuálne a analyzujeme vzťah nákladov a výnosov.

Vertikálna analýza výkazov je charakterizovaná vyčíslením podielu jednotlivých položiek na celku, ktorého sú súčasťou. Analýza vyjadruje podiel častí na celku a tým objasňuje štruktúru celku a jeho kvalitu.

Vertikálna analýza súvahy je vlastne analýza majetku a zdrojov krytia a jej význam spočíva vo vyjadrovaní percentuálneho podielu jednotlivých položiek majetku a zdrojov krytia k zvolenej základni.

Pri výkaze ziskov a strát hovoríme o vertikálnej analýze, ak určíme percentuálny podiel jednotlivých druhov nákladov a výnosov k celkovým nákladom a výnosom. Náklady aj výnosy sa určujú osobitne.⁶¹

Pomerové ukazovatele finančno-ekonomickej analýzy

Medzi najznámejšie pomerové ukazovatele, ktoré sa používajú pri finančno-ekonomickej analýze sú likvidita, ukazovatele aktivity, ukazovatele zadlženosti a ukazovatele rentability.

Likvidita je pojem, ktorý poukazuje na schopnosť podniku splácať svoje záväzky. Likvidita je do značnej miery ovplyvňovaná likvidnosťou jednotlivých položiek majetku spoločnosti.

⁶⁰ VLACHYNSKÝ, Karol a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Iura Edition, spol. s r. o., 2009. 377-379 s. ISBN 978-80-8078-258-0.

⁶¹ SOCHOLÁKOVÁ, Jana. *Finančná a ekonomická analýza podniku*. Trenčín: FSEV TnUAD, 2018. 47-53 s. ISBN 978-80-8075-836-3.

Podľa toho môžeme aktíva rozdeliť do piatich skupín

1. Najlikvidnejšie aktíva
2. Realizované v krátkej dobe
3. Menej likvidné aktíva
4. Dlhodobé likvidné aktíva
5. Nelikvidné aktíva⁶²

Poznáme tri stupne likvidity

Pohotovú likviditu alebo likvidita prvého stupňa

$$\text{Likvidita 1. Stupňa} = \frac{\text{finančný majetok}}{\text{krátkodobé záväzky}}$$

Táto likvidita hovorí o vzťahu medzi najlikvidnejšími prvkami majetku a krátkodobými cudzími zdrojmi krytia. Hodnoty, ktoré sú najvhodnejšie pri tomto type sa pohybujú v intervale od 0,2 do 0,6.

Bežná likvidita (likvidita druhého stupňa)

$$\text{Likvidita 2. Stupňa} = \frac{\text{finančný majetok} + \text{krátkodobé pohľadávky}}{\text{krátkodobé záväzky}}$$

Odporúčané hodnoty pre túto likviditu sú v rozmedzí od 1 do 1,5.

Celková likvidita (likvidita tretieho stupňa)

$$\text{Likvidita 3. Stupňa} = \frac{\text{finančný majetok} + \text{krátkodobé pohľadávky} + \text{zásoby}}{\text{krátkodobé záväzky}}$$

Pri tejto likvidite meriame celkový charakter likvidity v podniku. Hodnoty by sa mali pohybovať medzi 2 až 2,5.⁶³

Ukazovatele aktivity vyjadrujú ako efektívne podnik nakladá so svojimi aktívami.

$$\text{Viazanosť celkových aktív} = \frac{\text{suma aktív}}{\text{tržby}}$$

Tento ukazovateľ poukazuje na produkčnú efektívnosť. Čím je výsledok nižší, tým je to lepšie, pretože podnik na vysokú produkciu potrebuje minimum aktív.

$$\text{Obrat celkových aktív} = \frac{\text{tržby}}{\text{suma aktív}}$$

⁶² ZALAI, Karol a kol. *Finančno-ekonomická analýza podniku*. Bratislava: Sprint 2 s. r. o., 2016. 86-87 s. ISBN 978-80-89710-22-5.

⁶³ Pomerové ukazovatele finančnej analýzy [online]. [cit 2019-11-06]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/assets/prilohy-v-clankoch/2011-04-27-pomerove-ukazovatele-financnej-analyzy.pdf>

Obrat celkových aktív hovorí o počte obrátov za určitý časový interval, čo znamená; koľkokrát sa aktíva obrátia.

$$\text{Doba inkasa pohľadávok} = \frac{\emptyset \text{ pohľadávky}}{\text{denné tržby}}$$

Doba inkasa pohľadávok uvádza koľko dní priemerne trvá, kým sa peniaze, ktoré sú viazané na pohľadávky zinkasujú.

$$\text{Doba splatnosti záväzkov} = \frac{\emptyset \text{ krátkodobé záväzky}}{\text{denné tržby}}$$

Doba splatnosti záväzkov zobrazuje platobnú disciplínu samotného podniku vo vzťahu k svojim dodávateľom.⁶⁴

Ukazovatele zadlženosti poukazujú na to v akom rozsahu podnik využíva cudzí kapitál pri financovaní rôznych potrieb.

$$\text{Stupeň zadlženosti} = \frac{\text{cudzí kapitál} + \text{časové rozlíšenie}}{\text{celkový kapitál}}$$

Pomocou tohto ukazovateľa zistíme percento zadlženosti podniku teda rozsahu dlhov, ktoré podnik používa pri financovaní.

$$\text{Stupeň samofinancovania} = \frac{\text{vlastný kapitál}}{\text{celkový kapitál}}$$

Stupeň samofinancovania vyjadruje nakoľko je podnik finančne nezávislý.

$$\text{Finančná páka} = \frac{\text{aktíva}}{\text{vlastný kapitál}}$$

Tento ukazovateľ nás informuje o tom aká je štruktúra finančných zdrojov podniku.

$$\text{Dlhodobé krytie stálych aktív} = \frac{\text{vlastný kapitál} + \text{dlhodobý cudzí kapitál}}{\text{stále aktíva}}$$

Ukazovateľ poukazuje na to, aká časť dlhodobého majetku je financovaná z dlhodobých zdrojov. Hodnota by mala byť väčšia ako 1 alebo rovná 1.⁶⁵

Ukazovatele rentability vyjadrujú výsledok celkového úsilia podniku. Spoločným znakom týchto ukazovateľov je to, že v čitateli je vždy zisk.

$$\text{Rentabilita celkového kapitálu} = \frac{\text{čistý zisk} + \text{nákladové úroky}}{\text{celkový kapitál}} * 100$$

⁶⁴ Finančná analýza podniku [online]. marec 2015. [cit 2019-11-11]. Dostupné na:

<https://www.euroekonom.sk/financie/financna-analyza/financna-analyza-podniku/>

⁶⁵ LESÁKOVÁ, Ľubica – ELEXA, Ľuboš – GUNDOVÁ, Petra. *Finančno-ekonomická analýza podniku* 1. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianum, 2015. 40-43 s. ISBN 978-80-557-0982-6.

Rentabilita celkového kapitálu vyjadruje koľko eur zisku bol podnik schopný vyprodukovať z 1 eura vloženého kapitálu.⁶⁶

$$\text{Rentabilita vlastného kapitálu} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastné imanie}} * 100$$

Rentabilita vlastného kapitálu vypovedá o tom o koľko percent činnosť podniku zhodnotila vklad vlastníkov podniku.

$$\text{Rentabilita základného imania} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{základné imanie}} * 100$$

Tento ukazovateľ vyhodnocuje aká je výnosnosť vkladov, ktoré tvoria základné imanie.⁶⁷

$$\text{Rentabilita tržieb} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}} * 100$$

Rentabilita tržieb hovorí o tom koľko percent z tržieb predstavuje zisk, to znamená koľko eur zisku prinieslo podniku 1 euro tržieb.

$$\text{Rentabilita výnosov} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{výnosy}} * 100$$

Podobne ako predchádzajúci ukazovateľ poukazuje na to koľko eur zisku podnik získa z 1 eura výnosov.

$$\text{Rentabilita aktív} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{aktíva}} * 100$$

Táto rentabilita zhodnocuje výnosnosť celkového majetku.⁶⁸

⁶⁶ ELEXA, Ľuboš – GUNOVÁ, Petra. *Zbierka príkladov z finančno-ekonomickej analýzy podniku*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianum, 2019. 20-23s. ISBN 978-80-557-1538-4.

⁶⁷ Finančné analýza. Ukazovatele rentability [online]. [cit 2019-11-11]. Dostupné na:

<https://podnikovaanaliza.sk/financna-analyza/pomerove-financne-ukazovatele/ukazovatele-rentability/>

⁶⁸ SOCHOLÁKOVÁ, Jana. *Finančná a ekonomická analýza podniku*. Trenčín: FSEV TnUAD, 2018. 63-66 s. ISBN 978-80-8075-836-3.

2 Cieľ práce

Hlavným cieľom našej záverečnej práce je na základe uskutočnenej finančno-ekonomickej analýzy výsledkov kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy identifikovať súčasný stav a navrhnúť opatrenia na zlepšenie ekonomickej situácie do budúcnosti.

Vychádzajúc z hlavného cieľa sme si stanovili nasledovné čiastkové ciele v teoretickej aj v praktickej rovine:

- zber a spracovanie teoretických poznatkov zo slovenských ako aj zahraničných zdrojov knižného a elektronického charakteru, od ktorých sa odvíjala naša následná analýza v praktickej časti práce,
- zber údajov z účtovných závierok kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy zo stránky finstat.sk a výročných správ spoločnosti potrebných na uskutočnenie ekonomicko-finančnej analýzy,
- vypracovanie vertikálnej a horizontálnej analýzy súvahy a výkazu ziskov a strát kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy,
- výpočet ukazovateľov likvidity, aktivity, zadlženosti a rentability,
- spracovanie výsledkov analýzy do tabuliek a grafov,
- interpretácia zistení.

Stanovili sme si nasledujúce výskumné otázky:

1. Aká je štruktúra majetku, zdrojov krytia, výnosov a nákladov kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy?
2. Aké silné a slabé stránky vyplývajú z ekonomicko-finančnej analýzy pre kúpeľný podnik Vyšné Ružbachy?

3 Metodika práce a metódy skúmania

V tejto kapitole sme sa zamerali na charakteristiku objektu, ktorý sme si zvolili pre našu záverečnú prácu ako objekt skúmania a taktiež sme lepšie priblížili postup vypracovania teoretickej ako aj praktickej časti diplomovej práce.

Charakteristika objektu skúmania

Prvá zmienka o Vyšných Ružbachoch ako o kúpeľoch je z roku 1549 ale až v roku 1593 sa začal zlatý vek týchto kúpeľov. V priebehu rokov mali kúpele mnoho majiteľov a od svojho vzniku zažili vrcholy ale aj pády. V roku 1595 slúžili ako miesto kde sa stretávala uhorská a poľská šľachta a po čase začali kúpele upadať. Až po prvej svetovej vojne keď sa kúpeľov ujal nový majiteľ sa im začalo opäť dariť a stali sa jednými z najmodernejších kúpeľov na Slovensku.⁶⁹ Čo sa ale opäť zmenilo začiatkom druhej svetovej vojny, po vojne boli kúpele zoštátnené a od 1. januára 1957 boli kúpele Vyšné Ružbachy zaradené do siete Československých kúpeľov. Po roku 1989 sa kúpele preformovali na akciovú spoločnosť, ktorá v roku 1996 zrekonštruovala Švajčiarske domy.

Od roku 1995 do leta roku 2005 boli väčšinovými vlastníkmi ľudia blízky bývalej Mečiarovej vláde. V roku 2003 ich ale zaskočil úbytok klientov zo zdravotnej poisťovne. Z celkovej klientely kúpeľov bolo až 60% získaných práve cez poisťovňu pomocou kúpeľných poukazov, ale poisťovne s týmito poukážkami začali narábať opatrnejšie, čo sa odrazilo na finančnej situácii. Podmienky boli natoľko zlé, že spoločnosti hrozil konkurz.

O spoločnosť vtedy nikto nemal veľký záujem nakoľko sa nachádzala vo veľkej strate a bolo to natoľko zlé, že neboli schopní vyplatiť mzdy svojim zamestnancom a nemali ako zaplatiť za rekonštrukčné práce.⁷⁰ A tak sa kúpeľov ujala bratislavská firma F.I.M. Finance, ktorá v tom čase nadobudla 60 percentný podiel. Firma síce nikdy nepodnikala vo sfére kúpeľníctva, ale mala už skúsenosti s ozdravením iných firiem.

⁶⁹ HUSOVSKÁ, Ľudmila – TAKÁTSOVÁ, Júlia. *Slovensko Kúpele: Prechádzky za zdravím a krásou*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo Príroda, s. r. o., 2001. 148 s. ISBN 80-09-00266-9

⁷⁰ LEMEŠANI, Tomáš. Vyšné Ružbachy doplatili na zlé investície [online] 2013. [cit 2020-03-08]. Dostupné na: <https://finweb.hnonline.sk/ekonomika/562109-vysne-ruzbachy-doplatili-na-zle-investicie>

Prvým krokom nového vlastníka bolo zaplataenie stavebných prác ako aj iných záväzkov. Druhým krokom bolo zapracovať na klientele kúpeľov.⁷¹ Chceli prilákať hlavne klientov samoplatcov, ktorých si kúpele musia „prilákať sami“. Za týmto účelom noví vlastníci vymenili celé obchodné oddelenie. Podľa slov nového vlastníka, kúpele mali obchodníkov, ktorí neboli schopní prilákať dostatočný počet vlastných klientov a zároveň mali nevýhodné zmluvy s cestovnými kancelármi.⁷²

Kúpele Vyšné Ružbachy v sebe spájajú dve liečivé elementy, ktoré robia z tejto lokality perfektné miesto na liečbu. Nachádza sa tu pätnásť liečebných minerálnych prameňov a zároveň sa kúpele nachádzajú v oblasti s priaznivou klímou. V kúpeľoch sa liečia nasledovné choroby:

- onkologické choroby,
- choroby obehového ústrojenstva,
- choroby tráviaceho traktu,
- choroby poruchy látkovej výmeny a žliaz s vnútornou sekréciou,
- netuberkulózne choroby dýchacích ciest,
- choroby pohybového ústrojenstva,
- choroby obličiek a močových ciest,
- duševné choroby,
- ženské choroby,
- choroby z povolania.⁷³

Postup vypracovania záverečnej práce

Práca je rozdelená na dve veľké časti a to teoretickú a praktickú časť. Pri vypracovávaní záverečnej práce sme začali teoretickou časťou nakoľko od tej sa ďalej odvíjalo vypracovanie praktickej časti.

V teoretickej časti sme skúmali a bližšie priblížili súčasný stav riešenej problematiky pričom sme využívali sekundárne zdroje ako knihy a elektronické zdroje

⁷¹ História kúpeľov Vyšné Ružbachy [online]. [cit 2020-01-22]. Dostupné na: <http://www.ruzbachy.sk/>

⁷² HALUZA, Ivan. Vyšné Ružbachy vymenili klientov [online]. 2006. News and Media Holding. [cit. 2020-01-23]. Dostupné na: <https://www.etrend.sk/relax/vysne-ruzbachy-vymenili-klientov.html>

⁷³ Výročná správa za rok 2017 Vyšné Ružbachy [online]. [cit. 2020-09-10]. Dostupné na: <http://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/accountingentity/show/163213>

ako sú časopisy a články z odborných internetových stránok. Použité zdroje boli slovenského ako aj zahraničného pôvodu. Po získaní všetkých potrebných informácií a zdrojov sme tieto poznatky roztriedili a sformulovali sme ich do troch kapitol podľa obsahu.

V praktickej časti našej záverečnej práce sme opäť začali zberom potrebných informácií, ktoré sme získali hlavne z výročných správ vybraného podniku a ich účtovných závierok za roky 2014 -2018. Následne sme tieto informácie usporiadali do prehľadných tabuliek.

Na začiatku praktickej časti sme za pomoci už spomínaných zdrojov usporiadali to tabuliek údaje z výkazov účtovnej závierky a to súvahy a výkazu ziskov a strát a následne sme ich podrobili horizontálnej a vertikálnej analýze.

Po vypracovaní horizontálnej a vertikálnej analýzy sme ďalej pokračovali v analýze ex post, ktorá je orientovaná na minulosť a ináč sa nazýva aj retrospektívna analýza. Pri tejto analýze sa využívajú pomerové ukazovatele. Táto analýza sa používa veľmi často nakoľko má relatívne dobrú výpovednú hodnotu. Pre účely tejto práce sme vypočítali nasledujúce pomerové ukazovatele, ktoré sú podrobnejšie opísané v teoretickej časti:

- ukazovatele likvidity,
- ukazovatele aktivity,
- ukazovatele zadlženosti,
- ukazovatele rentability.

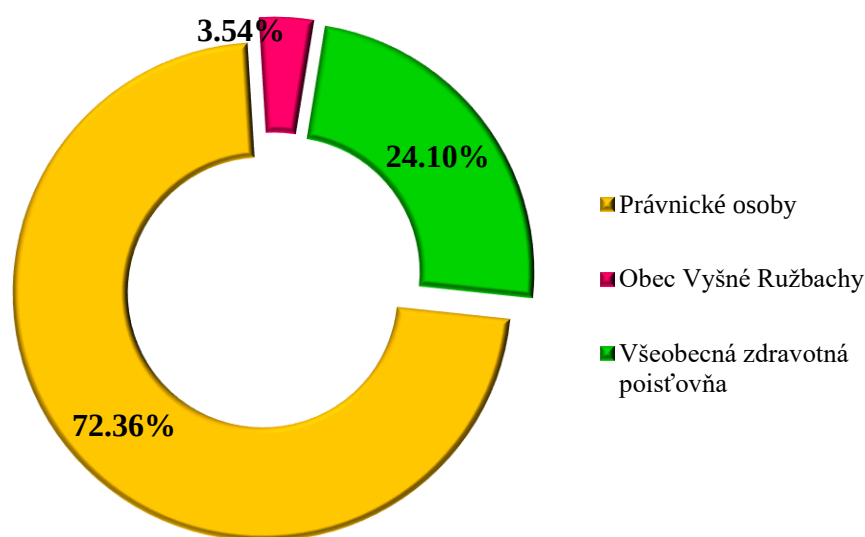
Pri interpretácii zistených výsledkov sme použili matematicko-štatistické metódy s použitím grafov a tabuliek, aby sme zaistili lepšie porozumenie našich zistení.

4 Výsledky práce

Spoločnosť Kúpele Vyšné Ružbachy, a. s. vznikla 1. 10. 1995 zápisom do obchodného registra. Hlavnými činnosťami spoločnosti je kúpeľná starostlivosť, ponuka rôznych rehabilitačných pobytov a s tým súvisiace ubytovacie služby a služby rekreačného charakteru.

Podiel akcionárov spoločnosti Vyšné Ružbachy, a. s. je znázornený v grafe.

Graf č. 2 Podiel vlastníkov akcií spoločnosti Vyšné Ružbachy, a. s. za rok 2018

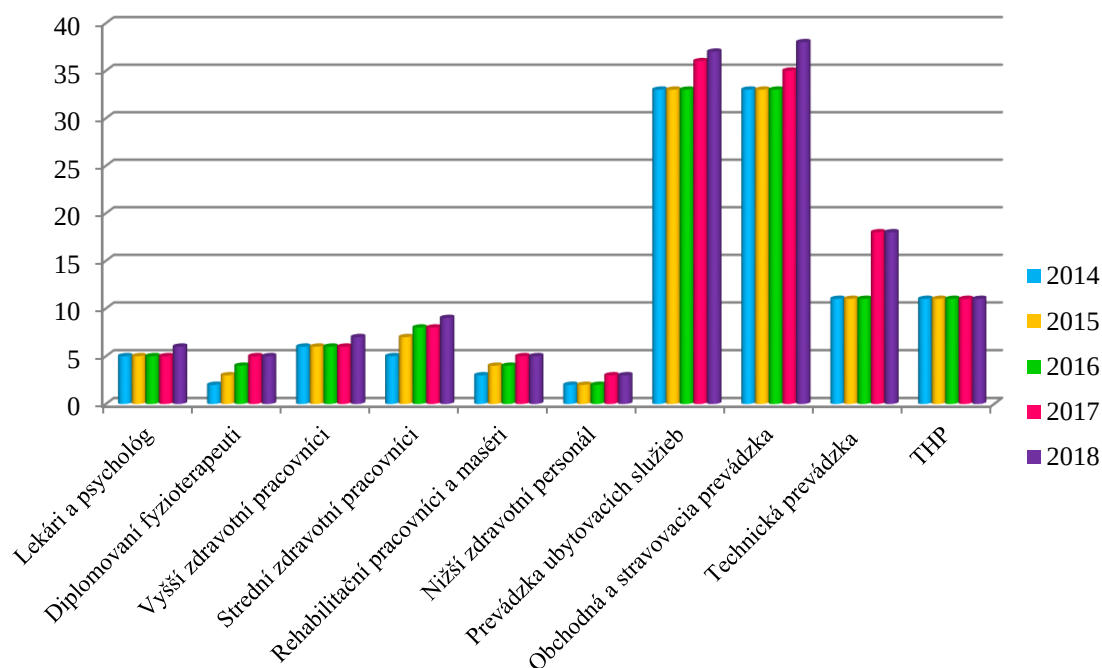

Zdroj: vlastné spracovanie, Výročná správa rok 2018 Vyšné Ružbachy, a. s.

Ako môžeme vidieť na grafe vyše polovicu akcií a to 72, 36% vlastnia právnické osoby, za nimi nasleduje Všeobecná zdravotná poisťovňa, ktorá vlastní 24,10% akcií a najmenej akcií vlastní obec Vyšné Ružbachy.

Čo sa týka zamestnancov kúpele v roku 2018 zamestnávali presne 139 zamestnancov. Oproti roku 2017 sa ich počet zvýšil o 7 zamestnancov.

Graf č. 3 Počet zamestnancov v Kúpeľoch Vyšné Ružbachy za roky 2014 až 2018

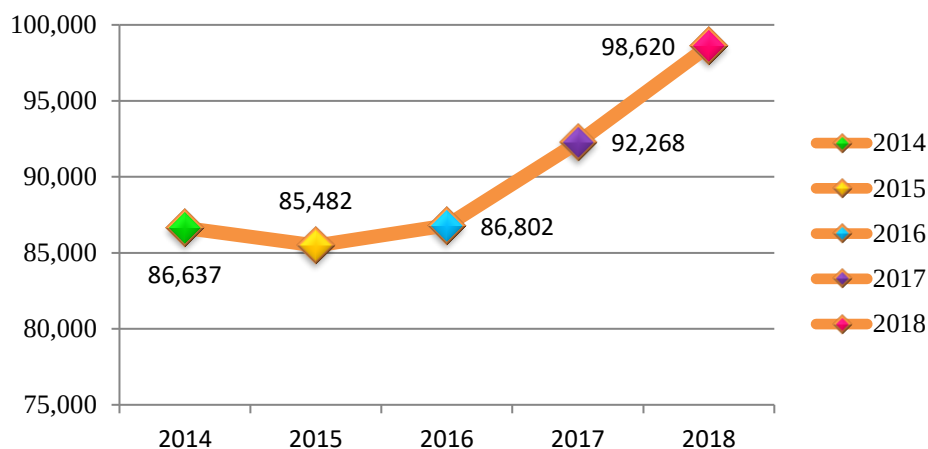

Zdroj: vlastné spracovanie, Výročné správy 2014-2018 Vyšné Ružbachy, a. s.

Z grafu môžeme vyčítať, že počet zamestnancov sa od roku 2014 stále zvyšoval vo všetkých skupinách okrem THP (technický hospodársky pracovník), kde počet pracovníkov zostáva na rovnakej úrovni a to 11 pracovníkov. Najväčšie počty pracovníkov sú z oblasti prevádzky ubytovacích služieb a obchodnej a stravovacej prevádzky. Najmenej pracovných miest je vo funkcií nižší zdravotný personál, v roku 2018 zastávali túto funkciu 3 zamestnanci.

V celom areáli kúpeľov sa nachádzajú štyri ubytovacie zariadenia a to Grand hotel Štrand, Švajčiarske domčeky, Travertín I a Travertín II s počtom lôžok 429. Najväčším počtom lôžok disponuje ubytovacie zariadenie Travertín II. V roku 2018 bola obsadenosť kúpeľov 66,6%.

Graf č. 4 Počet prenocovaní v Kúpeľoch Vyšné Ružbachy za obdobie rokov 2014-2018

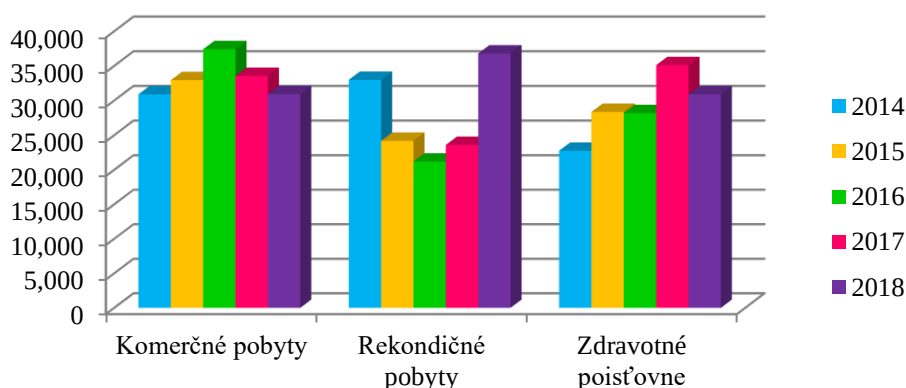

Zdroj: vlastné spracovanie, Výročné správy 2014-2018 Vyšné Ružbachy, a. s.

Z grafu číslo štyri je zrejmé že počet prenocovaní má rastúcu tendenciu. Vidíme, že v roku 2014 bol počet prenocovaní 86 637 a v roku 2018 je tento počet 98 620 čo je o 11 983 prenocovaní viac čo predstavuje zvýšenie prenocovaní o viac ako 13%.

Čo sa týka štruktúry návštevníkov v roku 2018 mali na počte prenocovaní najväčší podiel rekondičné pobyty 37,3%. Komerčné pobyty (31,36%) a pobyty sprostredkované prostredníctvom zdravotných poisťovní (31,33%) boli na podobnej úrovni čo sa podielu týka. Oproti roku 2017 sa zvýšil počet rekondičných pobytov o 13 200 čo je premietnuté v grafe č. 5.

Graf č. 5 Vývoj počtu prenocovaní podľa druhu pobytu v období rokov 2014 - 2018

Zdroj: vlastné spracovanie, Výročné správy 2014-2018 Vyšné Ružbachy, a. s.

4.1 Horizontálna a vertikálna analýza Súvahy

V tejto kapitole si bližšie priblížime výsledky horizontálnej a vertikálnej analýzy, ktoré sme vypracovali na základe zdrojov z Finstatu a výročných správ Kúpeľov Vyšné Ružbachy. Analýze sme podrobili súvahu spoločnosti v päťročnom intervale.

Horizontálna analýza Súvahy kúpeľov Vyšné Ružbachy, a. s.

Analýzu sme aplikovali na Súvahu podniku od roku 2014 až po rok 2018 a pre prehľadnosť a lepšie pochopenie sme usporiadali tieto údaje do tabuliek.

Tabuľka č. 5 Vývoj majetku a zdrojov krytia v období rokov 2014 až 2018

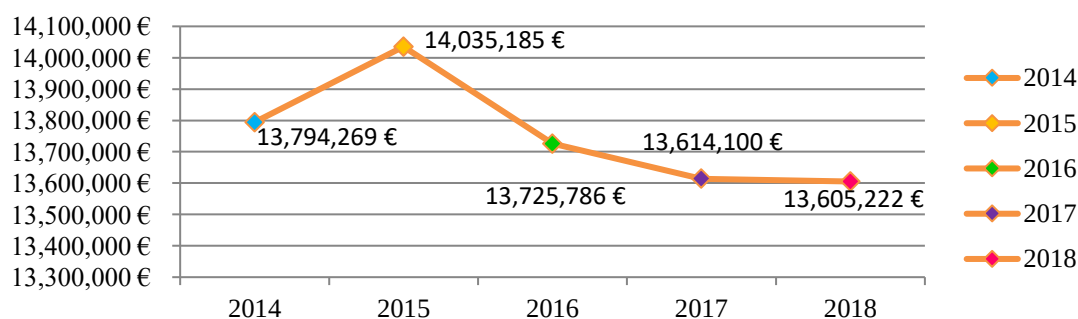
Položka	Rok				
	2014	2015	2016	2017	2018
SPOLU MAJETOK	13 794 269 €	14 035 185 €	13 725 786 €	13 614 100 €	13 605 222 €
Neobežný majetok	13 249 267 €	13 454 843 €	13 170 384 €	12 879 436 €	13 184 514 €
Dlhodobý nehmotný majetok	4 712 €	2 492 €	262 €	180 €	8 941 €
Dlhodobý hmotný majetok	7 819 411 €	7 534 458 €	7 397 049 €	7 249 842 €	7 684 844 €
Dlhodobý finančný majetok	5 425 144 €	5 917 893 €	5 773 073 €	5 629 414 €	5 490 729 €
Obežný majetok	517 174 €	542 433 €	532 205 €	711 576 €	404 618 €
Zásoby	49 324 €	38 987 €	33 923 €	32 992 €	31 227 €
Krátkodobé pohľadávky	442 557 €	434 760 €	426 891 €	565 878 €	333 112 €
Finančné účty spolu	25 293 €	68 686 €	71 391 €	112 706 €	40 279 €
Časové rozlíšenie	27 828 €	37 909 €	23 197 €	23 088 €	16 090 €
NBO krátkodobé	3 527 €	2 643 €	3 560 €	4 434 €	4 717 €
PBO krátkodobé	24 301 €	35 266 €	19 637 €	18 654 €	11 373 €
SPOLU VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY	13 794 269 €	14 035 185 €	13 725 786 €	13 614 100 €	13 605 222 €
Vlastné imanie	8 846 448 €	9 180 777 €	9 027 875 €	9 012 784 €	9 186 961 €
Základné imanie	7 034 351 €	7 034 351 €	7 034 351 €	7 034 351 €	7 034 351 €
Zákonné rezervné fondy	- €	- €	- €	- €	13 000 €
Kapitálové fondy	3 040 518 €	3 534 061 €	3 389 241 €	3 245 582 €	3 106 897 €
Výsledok hospodárenia minulých rokov	- 890 275 €	- 1 243 723 €	- 1 387 635 €	- 1 396 777 €	- 916 826 €
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení	- 338 146 €	- 143 912 €	- 8 082 €	129 628 €	- 50 461 €
Záväzky	4 919 848 €	4 850 144 €	4 695 148 €	4 564 541 €	4 383 004 €
Dlhodobé záväzky	572 873 €	541 280 €	524 242 €	3 344 319 €	3 002 481 €
Dlhodobé bankové úvery	3 493 923 €	3 324 848 €	3 105 905 €	- €	- €
Krátkodobé záväzky	670 596 €	754 842 €	770 261 €	1 154 118 €	1 282 127 €

Krátkodobé rezervy	64 156 €	65 274 €	75 797 €	66 104 €	73 036 €
Bežné bankové úvery	118 300 €	163 900 €	218 943 €	- €	- €
Krátkodobé finančné výpomoci	- €	- €	- €	- €	25 360 €
Časové rozlíšenie súčet	27 973 €	4 264 €	2 763 €	36 775 €	35 257 €
VBO krátkodobé	323 €	8 €	- €	- €	- €
Výnosy BO krátkodobé	27 650 €	4 256 €	2 763 €	36 775 €	35 257 €

Zdroj: vlastné spracovanie, finstat.sk

V tabuľke č. 5 môžeme vidieť vývoj jednotlivých položiek majetku ako aj zdrojov krytia od roku 2014 až do roku 2018.

Graf č. 6 Vývoj hodnoty majetku a zdrojov krytia v období rokov 2014 - 2018

Zdroj: vlastné spracovanie, finstat.sk

Graf. č. 6 znázorňuje vývoj celkovej hodnoty majetku a teda aj jeho zdrojov krytia. Ako vidíme na grafe v roku 2014 mal majetok hodnotu 13 794 269 eur a v roku 2015 jeho hodnota prudko vzrástla čo bolo výsledkom zvýšenia položky príjmy budúcich období ako aj zvýšením hodnoty finančných účtov a dlhodobého finančného majetku, no nasledujúci rok jeho hodnota opäť klesla na skoro rovnakú hodnotu ako v roku 2014. Od roku 2016 hodnota majetku neustále klesala až na hodnotu 13 605 222 eur v roku 2018.

Tabuľka č. 6 Absolútna zmena vo vývoji majetku v období rokov 2014 -2018

	2015 - 2014	2016 - 2015	2017 - 2016	2018 - 2017
SPOLU MAJETOK	240 916 €	- 309 399 €	- 111 686 €	- 8 878 €
Neobežný majetok	205 576 €	- 284 459 €	- 290 948 €	305 078 €
Dlhodobý nehmotný majetok	- 2 220 €	- 2 230 €	- 82 €	8 761 €
Dlhodobý hmotný majetok	- 284 953 €	- 137 409 €	- 147 207 €	435 002 €
Dlhodobý finančný majetok	492 749 €	- 144 820 €	- 143 659 €	- 138 685 €
Obežný majetok	25 259 €	- 10 228 €	179 371 €	- 306 958 €

Zásoby	- 10 337 €	- 5 064 €	- 931 €	- 1 765 €
Krátkodobé pohľadávky	- 7 797 €	- 7 869 €	138 987 €	- 232 766 €
Finančné účty spolu	43 393 €	2 705 €	41 315 €	- 72 427 €
Časové rozlíšenie	10 081 €	- 14 712 €	- 109 €	- 6 998 €
NBO krátkodobé	- 884 €	917 €	874 €	283 €
PBO krátkodobé	10 965 €	- 15 629 €	- 983 €	- 7 281 €

Zdroj: vlastné spracovanie, finstat.sk

Ako môžeme pozorovať v tabuľke číslo 6 väčšina položiek majetku má záporné hodnoty. Jedine v roku 2015 za hodnoty všetkých troch hlavných skupín; neobežný majetok, obežný majetok, časové rozlíšenie zvýšili. V ostatných rokoch má hodnota obežného majetku kolísavú tendenciu. Čo sa týka neobežného majetku v rokoch 2016 a 2017 jeho hodnota klesala ale v roku 2018 oproti roku 2017 vzrástla jeho hodnota o 305 078 eur. Položka časové rozlíšenie má od roku 2015 stále záporný vývoj a teda hodnota tejto položky klesá, v roku 2018 sa jeho hodnota oproti roku 2017 znížila o 6 998 eur. Celkovo sa ale klesajúca tendencia majetku zmenšuje, čo bol hlavne následok nárastu neobežného majetku a to hlavne dlhodobého hmotného majetku, ktorý sa oproti roku 2017 zvýšil o 435 002 eur, a tak sa celkový majetok v roku 2018 znížil oproti roku 2017 len o 8 878 eur čo je výrazne menej ako v roku 2017 keď sa hodnota celkového majetku znížila o 111 686 eur oproti roku 2016.

Tabuľka č. 7 Percentuálna zmena vo vývoji majetku v období rokov 2014 - 2018

	2015 - 2014	2016 - 2015	2017 - 2016	2018 - 2017
SPOLU MAJETOK	101,75%	97,80%	99,19%	99,93%
Neobežný majetok	101,55%	97,89%	97,79%	102,37%
Dlhodobý nehmotný majetok	52,89%	10,51%	68,70%	4967,22%
Dlhodobý hmotný majetok	96,36%	98,18%	98,01%	106,00%
Dlhodobý finančný majetok	109,08%	97,55%	97,51%	97,54%
Obežný majetok	104,88%	98,11%	133,70%	56,86%
Zásoby	79,04%	87,01%	97,26%	94,65%
Krátkodobé pohľadávky	98,24%	98,19%	132,56%	58,87%
Finančné účty spolu	271,56%	103,94%	157,87%	35,74%
Časové rozlíšenie	136,23%	61,19%	99,53%	69,69%
NBO krátkodobé	74,94%	134,70%	124,55%	106,38%
PBO krátkodobé	145,12%	55,68%	94,99%	60,97%

Zdroj: vlastné spracovanie, finstat.sk

V tabuľke číslo 7 môžeme vidieť (ako v predchádzajúcej tabuľke) medziročné zmeny majetkových položiek, ale tentokrát sú vyjadrené percentuálne pričom ak sú hodnoty nad 100 percent znamená to, že nastal nárast hodnoty. Naopak ak je hodnota menšia ako 100 percent poukazuje to na to, že hodnota danej položky sa znížila. Položky obežného majetku ako sme si už povedali majú kolísavý vývoj, čo znamená, hodnota tejto položky striedavo klesá a stúpa. Môžeme vidieť, že v roku 2017 oproti roku 2016 vzrástla hodnota krátkodobých pohľadávok o 32,56% a hodnota finančných účtov vzrástla dokonca o 57,87%. No v roku 2018 vidíme, že hodnoty týchto dvoch položiek rapidne poklesli a to v prípade krátkodobých pohľadávok o 41,13% a finančné účty klesli o 64,26% oproti roku 2017. V tabuľke si ďalej môžeme všimnúť aj vysoký nárast dlhodobého hmotného majetku v roku 2018, ktorý sme už spomínali predtým. Nárast hodnoty bol enormných 4 867,22% oproti roku 2017 čo bolo spôsobené nadobudnutím nových pozemkov.

Tak ako v predchádzajúcich dvoch tabuľkách číslo 6 a 7 aj v týchto tabuľkách číslo 8 a 9 sa nachádzajú absolútne a percentuálne zmeny hodnôt položiek no v tomto prípade sú to položky zdrojov krytia. Zdroje krytia sú rozdelené do troch hlavných kategórií a sú to; vlastné imanie, záväzky a časové rozlíšenie.

Tabuľka č. 8 Absolútna zmena vo vývoji zdrojov krytia v období rokov 2014 -2018

	2015 - 2014	2016 - 2015	2017 - 2016	2018 - 2017
SPOLU VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY	240 916 €	- 309 399 €	- 111 686 €	- 8 878 €
Vlastné imanie	334 329 €	- 152 902 €	- 15 091 €	174 177 €
Základné imanie	- €	- €	- €	- €
Zákonné rezervné fondy	- €	- €	- €	13 000 €
Kapitálové fondy	493 543 €	- 144 820 €	- 143 659 €	- 138 685 €
Výsledok hospodárenia minulých rokov	- 353 448 €	- 143 912 €	- 9 142 €	479 951 €
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení	194 234 €	135 830 €	137 710 €	- 180 089 €
Záväzky	- 69 704 €	- 154 996 €	- 130 607 €	- 181 537 €
Dlhodobé záväzky	- 31 593 €	- 17 038 €	2 820 077 €	- 341 838 €
Dlhodobé bankové úvery	- 169 075 €	- 218 943 €	- 3 105 905 €	- €
Krátkodobé záväzky	84 246 €	15 419 €	383 857 €	128 009 €
Krátkodobé rezervy	1 118 €	10 523 €	- 9 693 €	6 932 €
Bežné bankové úvery	45 600 €	55 043 €	- 218 943 €	- €
Krátkodobé finančné výpomoci	- €	- €	- €	25 360 €
Časové rozlíšenie súčet	- 23 709 €	- 1 501 €	34 012 €	- 1 518 €
VBO krátkodobé	- 315 €	- 8 €	- €	- €

Výnosy BO krátkodobé	- 23 394 €	- 1 493 €	34 012 €	- 1 518 €
----------------------	------------	-----------	----------	-----------

Zdroj: vlastné spracovanie, finstat.sk

V tabuľke číslo 8 môžeme jasne vidieť vývoj vlastného imania. Vidíme, že v roku 2015 sa jeho hodnota zvýšila o 334 329 eur, čo predstavuje nárast o 3,78%. No nasledujúce dve obdobia sa jeho hodnota znižovala. V roku 2018 jeho hodnota opäť vzrástla a to o 174 177 eur (1,93%). Čo sa týka záväzkov ich hodnota sa od roku 2014 znižovala. Najväčšie zníženie nastalo v roku 2018, kde sa záväzky znížili oproti roku 2017 o 181 537 eur, pričom v percentuálnom vyjadrení je to 3,98%. Môžeme ďalej vidieť, že v roku 2018 sa zvýšila hodnota položky krátkodobé finančné výpomoci na 25 360 eur, nakoľko v predchádzajúcich rokoch bola hodnota tejto položky nulová. No na druhej strane hodnoty položiek dlhodobé bankové úvery a bežné bankové úvery boli v oboch prípadoch nulové.

Tabuľka č.9 Percentuálna zmena vo vývoji zdrojov krytia v období rokov 2014 – 2018

	2015 - 2014	2016 - 2015	2017 - 2016	2018 - 2017
SPOLU VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY	101,75%	97,80%	99,19%	99,93%
Vlastné imanie	103,78%	98,33%	99,83%	101,93%
Základné imanie	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Zákonné rezervné fondy	-	-	-	-
Kapitálové fondy	116,23%	95,90%	95,76%	95,73%
Výsledok hospodárenia minulých rokov	139,70%	111,57%	100,66%	65,64%
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení	42,56%	5,62%	-1603,91%	-38,93%
Záväzky	98,58%	96,80%	97,22%	96,02%
Dlhodobé záväzky	94,49%	96,85%	637,93%	89,78%
Dlhodobé bankové úvery	95,16%	93,41%	0,00%	-
Krátkodobé záväzky	112,56%	102,04%	149,83%	111,09%
Krátkodobé rezervy	101,74%	116,12%	87,21%	110,49%
Bežné bankové úvery	138,55%	133,58%	0,00%	-
Krátkodobé finančné výpomoci	-	-	-	-
Časové rozlíšenie súčet	15,24%	64,80%	1330,98%	95,87%
VBO krátkodobé	2,48%	0,00%		
Výnosy BO krátkodobé	15,39%	64,92%	1330,98%	95,87%

Zdroj: vlastné spracovanie, finstat.sk

Vertikálna analýza Súvahy Kúpeľov Vyšné Ružbachy, a. s.

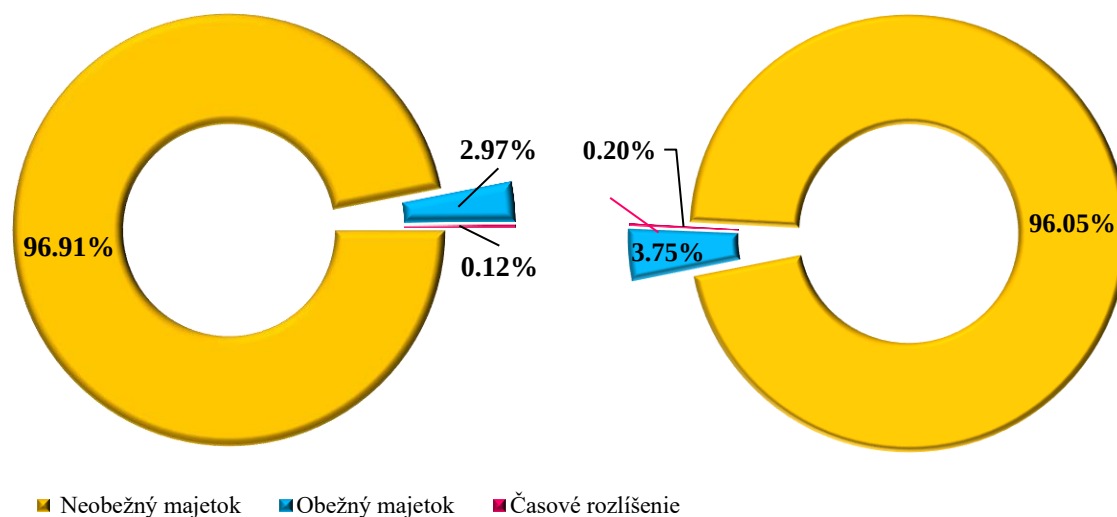
Na súvahu sme aplikovali aj vertikálnu analýzu, ktorá nám ukáže štruktúru majetku a zdrojov krytia v podniku a ako sa menila v priebehu rokov od 2014 do 2018.

Tabuľka č. 10 Štruktúra majetku v období rokov 2014 – 2018

	Rok				
	2014	2015	2016	2017	2018
SPOLU MAJETOK	100%	100%	100%	100%	100%
Neobežný majetok	96,05%	95,87%	95,95%	94,60%	96,91%
Dlhodobý nehmotný majetok	0,03%	0,02%	0,002%	0,001%	0,07%
Dlhodobý hmotný majetok	56,69%	53,68%	53,89%	53,25%	56,48%
Dlhodobý finančný majetok	39,33%	42,16%	42,06%	41,35%	40,36%
Obežný majetok	3,75%	3,86%	3,88%	5,23%	2,97%
Zásoby	0,36%	0,28%	0,25%	0,24%	0,23%
Krátkodobé pohľadávky	3,21%	3,10%	3,11%	4,16%	2,45%
Finančné účty spolu	0,18%	0,49%	0,52%	0,83%	0,30%
Časové rozlíšenie	0,20%	0,27%	0,17%	0,17%	0,12%
NBO krátkodobé	0,03%	0,02%	0,03%	0,03%	0,03%
PBO krátkodobé	0,18%	0,25%	0,14%	0,14%	0,08%

Zdroj: vlastné spracovanie, finstat.sk

Graf č. 7 Štruktúra majetku v rokoch 2018 a 2014

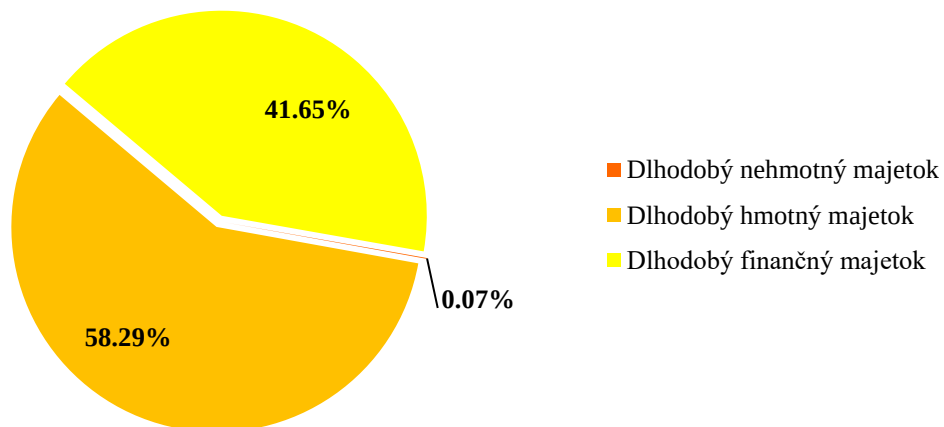

Zdroj: vlastné spracovanie

Ako vidíme na grafe číslo 7 štruktúra majetku sa od roku 2014 do roku 2018 veľmi nezmenila. Väčšinový podiel má na majetku neobežný majetok, ktorého podiel sa pohyboval vždy okolo 95 – 96%. Jedine v roku 2017 jeho podiel klesol na 94,60%, čo

môžeme vidieť v tabuľke číslo 10. Podiel obežného majetku je na veľmi nízkej úrovni a v období od roku 2014 do roku 2018 sa jeho percentuálna hodnota na celkovom majetku znížila na 2,97%.

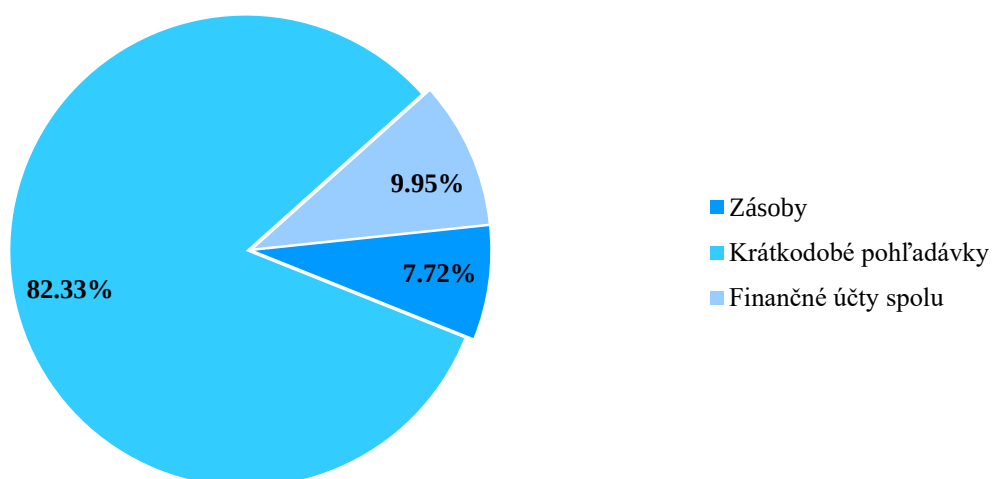
Graf č. 8 Štruktúra neobežného majetku v roku 2018

Zdroj: vlastné spracovanie

Z grafu číslo 8 nám vyplýva, že viac ako polovicu neobežného majetku tvorí dlhodobý hmotný majetok. 41,65% neobežného majetku tvorí dlhodobý nehmotný majetok, a iba 0,07% pripadá na dlhodobý finančný majetok.

Graf č. 9 Štruktúra obežného majetku v roku 2018

Zdroj: vlastné spracovanie

Ako vidíme na grafe číslo 9 prevažnú väčšinu 84,33% z obežného majetku tvoria krátkodobé pohľadávky. Finančné účty majú podiel 9,95% na obežnom majetku a 7,72% tvoria zásoby.

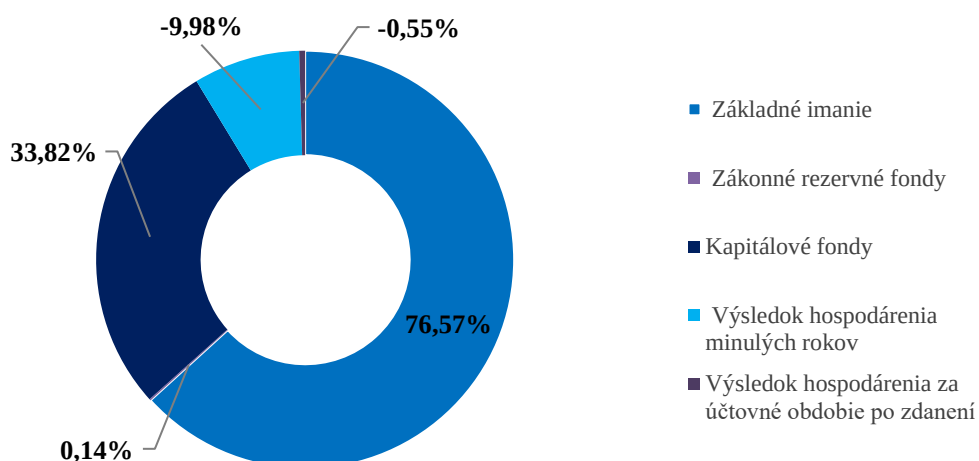
Tabuľka č. 11 Štruktúra zdrojov krytia v období rokov 2014-2018

	Rok				
	2014	2015	2016	2017	2018
SPOLU VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY	100%	100%	100%	100%	100%
Vlastné imanie	64,13%	65,41%	65,77%	66,20%	67,53%
Základné imanie	50,99%	50,12%	51,25%	51,67%	51,70%
Zákonné rezervné fondy	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,10%
Kapitálové fondy	22,04%	25,18%	24,69%	23,84%	22,84%
Výsledok hospodárenia minulých rokov	-6,45%	-8,86%	-10,11%	-10,26%	-6,74%
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení	-2,45%	-1,03%	-0,06%	0,95%	-0,37%
Záväzky	35,67%	34,56%	34,21%	33,53%	32,22%
Dlhodobé záväzky	4,15%	3,86%	3,82%	24,57%	22,07%
Dlhodobé bankové úvery	25,33%	23,69%	22,63%	0,00%	0,00%
Krátkodobé záväzky	4,86%	5,38%	5,61%	8,48%	9,42%
Záväzky z obchodného styku	2,91%	3,51%	3,54%	3,87%	3,92%
Krátkodobé rezervy	0,47%	0,47%	0,55%	0,49%	0,54%
Bežné bankové úvery	0,86%	1,17%	1,60%	0,00%	0,00%
Krátkodobé finančné výpomoci	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,19%
Časové rozlíšenie súčet	0,20%	0,03%	0,02%	0,27%	0,26%
VBO krátkodobé	0,002%	0,0001%	0,00%	0,00%	0,00%
Výnosy BO krátkodobé	0,20%	0,03%	0,02%	0,27%	0,26%

Zdroj: vlastné spracovanie, finstat.sk

Štruktúra zdrojov krytia, ako môžeme vidieť v tabuľke číslo 11, sa mierne mení od roku 2014 no nie sú to závažné zmeny. Môžeme pozorovať, že najvyšší podiel vo všetkých rokoch malo vlastné imanie a každým rokom tento podiel rástol. V roku 2014 bol jeho podiel na zdrojoch krytia 64,13% a v roku 2018 to už bolo 67,53%. Záväzky majú podiel na zdrojoch krytia vždy okolo 30% a keďže podiel vlastného imania stále rastie pri záväzkoch je to naopak a ich podiel od roku 2014 klesá a v roku 2018 tvorili 32,22% podiel.

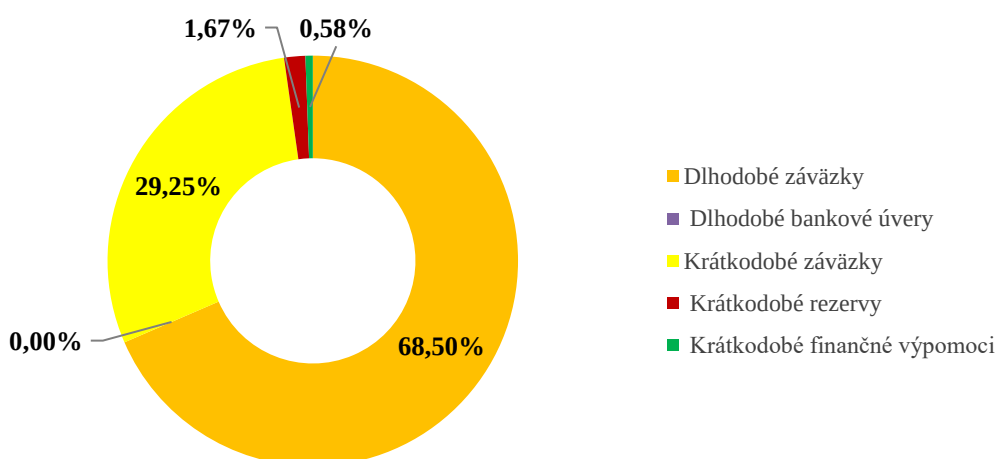
Graf č. 10 Štruktúra vlastných zdrojov krytia v roku 2018

Zdroj: vlastné spracovanie

Ako môžeme vidieť v grafe číslo 10 najväčší podiel na vlastných zdrojoch krytia má základné imanie až 76,57%

Graf č. 11 Štruktúra cudzích zdrojov krytia v roku 2018

Zdroj: vlastné spracovanie

Pri cudzích zdrojoch krytia má najväčší podiel na nich položka dlhodobých záväzkov a to 68,50%. Druhý najvyšší podiel majú krátkodobé záväzky.

Tabuľka č. 12 Zlaté bilančné pravidlo

	2014	2015	2016	2017	2018
Neobežný majetok	13 249 267 €	13 454 843 €	13 170 384 €	12 879 436 €	13 184 514 €
Vlastné imanie + dlhodobé záväzky	9 419 321 €	9 722 057 €	9 552 117 €	12 357 103 €	12 189 442 €
NM > VI + DZ	podkapitalizácia	podkapitalizácia	podkapitalizácia	podkapitalizácia	podkapitalizácia

Zdroj: vlastné spracovanie, finstat.sk

V podnikaní zvyčajne platí, že dlhodobý majetok je financovaný, respektíve krytý dlhodobými zdrojmi krytia a naopak krátkodobý majetok je krytý zdrojmi krátkodobého charakteru. Táto situácia sa inak nazýva aj zlaté bilančné pravidlo. No ak v podniku nie sú dodržané tieto náležitosti narúša sa stabilita, čo znamená ohrozenie. Ako vidíme v tabuľke číslo 12 toto bilančné pravidlo nebolo dodržané ani v jednom zo skúmaných rokov, čo znamená že podnik je *podkapitalizovaný*.

Tabuľka č. 13 Čistý prevádzkový kapitál

	2014	2015	2016	2017	2018
Obežný majetok	517 174 €	542 433 €	532 245 €	711 576 €	404 618 €
Krátkodobé záväzky	670 596 €	754 842 €	770 261 €	1 154 118 €	1 282 127 €
OM < KZ	nekrytý dlh	nekrytý dlh	nekrytý dlh	nekrytý dlh	nekrytý dlh

Zdroj: vlastné spracovanie, finstat.sk

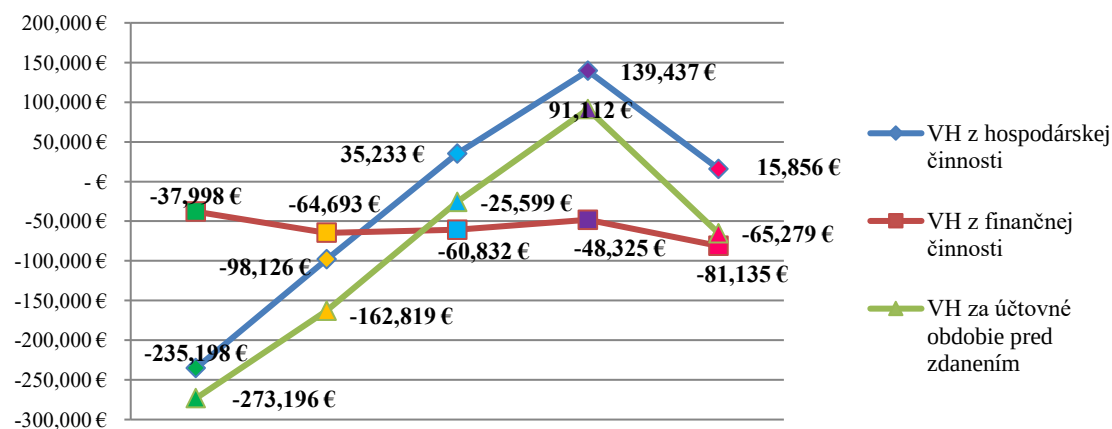
V tabuľke číslo 13 vidíme vzťah obežného teda krátkodobého majetku a krátkodobých záväzkov. Z tabuľky vyplýva, že hodnota krátkodobých záväzkov je vo všetkých sledovaných obdobiach väčšia ako hodnota obežného majetku, čo vytvára *nekrytý dlh*. Toto je spôsobené už vyššie spomenutou *podkapitalizáciou* podniku. Čo znamená, že krátkodobý kapitál bol použitý na krytie dlhodobého majetku. Stabilita podniku je z tohto dôvodu narušená, nakoľko povinnosť vrátiť krátkodobé cudzie zdroje krytia nastáva skôr, ako dôjde k návratnosti neobežného/dlhodobého majetku.

4.2 Horizontálna a vertikálna analýza výkazu ziskov a strát

V tejto kapitole sme aplikovali horizontálnu a vertikálnu analýzu na výkaz zisku a strát spoločnosti Kúpele Vyšné Ružbachy, a. s. za obdobie rokov 2014 -2018. Tak ako v predchádzajúcej kapitole údaje sme čerpali zo stránky Finstatu a Výročných správ spoločnosti.

Horizontálna analýza výkazu ziskov a strát

Graf č. 12 Vývoj výsledku hospodárstva v období rokov 2014 - 2018

Zdroj: vlastné spracovanie, finstat.sk

Ako vidíme na grafe číslo 12 vývoj výsledku hospodárenia z hospodárskej činnosti má rastúcu tendenciu. V roku 2014 bol VH z hospodárskej činnosti -235 198 eur ale už v roku 2016 sa dostal do kladných čísel s hodnotou 35 233 eur. V ďalšom roku opäť jeho hodnota vzrástla, no v roku 2018 jeho hodnota klesla ale zostala v kladných číslach. Čo sa týka VH z finančnej činnosti v celom sledovanom období boli jeho hodnoty v záporných číslach a v roku 2018 dosiahla hodnotu -81 135 eur. Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením je súčtom VH z hospodárskej a VH z finančnej činnosti. Jedine v roku 2017 bol výsledkom hospodárenia zisk v hodnote 91 112 eur no v roku 2018 bol podnik opäť v strate v hodnote -65 279 eur.

Tabuľka č. 14 Absolútna zmena vo vývoji výnosov a nákladov v období rokov 2014 – 2018

	2015- 2014	2016 -2015	2017- 2016	2018- 2017
Čistý obrat	- 43 953 €	324 328 €	352 704 €	171 932 €
Tržby z predaja tovaru	-26 303 €	7 889 €	5 850 €	14 166 €
Tržby z predaja služieb	-17 650 €	316 439 €	346 854 €	157 765 €
Aktivácia	21 257 €	266 €	3 736 €	2 925 €
Tržby z predaja DNM a DHM	- €	500 €	-500 €	500 €
Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti	-102 941 €	-21 314 €	-5 363 €	700 307 €
Výnosy z hospodárskej činnosti spolu	-125 637 €	303 780 €	350 577 €	875 663 €
Náklady vynaložené na obstar. predaného tovaru	-11 358 €	7 286 €	1 705 €	7 672 €

Spotreba materiálu, energie	-35 218 €	-7 072 €	8 999 €	106 609 €
Služby	-154 992 €	124 098 €	26 103 €	7 887 €
Osobné náklady	15 209 €	93 305 €	177 545 €	187 314 €
Dane a poplatky	-4 324 €	1 161 €	1 374 €	- 2 037 €
Odpisy a opravné položky k DNM a DHM	-81 166 €	- 1 946 €	27 918 €	11 828 €
Zostatková cena predaného DM a predaného M	- €	112 €	-112 €	- €
Opravné položky k pohľadávkam	2 598 €	3 972 €	-9 587 €	-7 600 €
Ostatné náklady na hospodársku činnosť	6 542 €	-50 495 €	12 428 €	687 571 €
Náklady z hospodárskej činnosti spolu	-262 709 €	170 421 €	246 373 €	999 244 €
VH z hospodárskej činnosti	137 072 €	133 359 €	104 204 €	- 123 581 €
Pridaná hodnota	178 872 €	200 282 €	319 633 €	52 688 €
Výnosové úroky	1 457 €	- 3 €	9 252 €	-25 723 €
Kurzové zisky	-77 €	-99 €	46 €	-59 €
Ostatné výnosy z finančnej činnosti	-260 €	- €	- €	35 €
Výnosy z finančnej činnosti spolu	1 174 €	-102 €	9 298 €	- 25 747 €
Nákladové úroky	32 425 €	- 3 217 €	- 4 018 €	6 180 €
Kurzové straty	156 €	-168 €	82 €	- 63 €
Ostatné náklady na finančnú činnosť	-4 712 €	-578 €	727 €	946 €
Náklady z finančnej činnosti spolu	27 869 €	-3 963 €	-3 209 €	7 063 €
VH z finančnej činnosti	-26 695 €	3 861 €	12 507 €	- 32 810 €
VH za účtovné obdobie pred zdanením	110 377 €	137 220 €	116 711 €	- 156 391 €
Daň z príjmov	-83 857 €	1 390 €	-20 999 €	23 698 €
VH za účtovné obdobie po zdanení	194 234 €	135 830 €	137 710 €	-180 089 €

Zdroj: vlastné spracovanie, finstat.sk

Ako vidíme v tabuľke číslo 14 čistý obrat spoločnosti sa od roku 2015 stále zvyšuje a v roku 2018 sa oproti roku 2017 zvýšil o 171 932 €. Je to spôsobené najmä nárastom tržieb z predaja služieb, ktorých rast bol vysoký v rokoch 2016 a 2017 ale v roku 2018 sa rast tržieb spomalil pričom hodnota nárastu v roku 2018 oproti roku 2017 bola 157 765 eur. Od roku 2015 taktiež neustále rastie hodnota tržieb z predaja tovaru, pričom v roku 2018 sa zvýšili o 14 166 € oproti roku 2017. Nárast nákladov môžeme vidieť v skupine osobné náklady, kde náklady narastajú každým rokom a to najmä vplyvom zvyšovania minimálnej mzdy. Oproti roku 2017 osobné náklady vrástli v roku 2018 o 187 314 eur. Zároveň sa zvyšujú náklady aj na spotrebu materiálu a energií od roku 2017. Hodnota pridanej hodnoty sa od roku 2015 zvyšovala stále viac ale oproti roku 2017 sa pridaná hodnota v roku 2018 zvýšila o menej ako v predchádzajúcich obdobiach a to o 52 866 eur, no stále si zachovala rastúci trend.

Tabuľka č. 15 Percentuálna zmena vo vývoji výnosov a nákladov v rokoch 2014-2018

	2015- 2014	2016 -2015	2017- 2016	2018- 2017
Čistý obrat	99%	111%	111%	105%
Tržby z predaja tovaru	85%	105%	104%	109%
Tržby z predaja služieb	99%	111%	111%	105%
Aktivácia	-	101%	117%	112%
Tržby z predaja DNM a DHM	-	-	-	-
Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti	24%	35%	53%	11596%
Výnosy z hospodárskej činnosti spolu	96%	110%	111%	124%
Náklady vynaložené na obstar. predaného tovaru	88%	109%	102%	108%
Spotreba materiálu, energie	96%	99%	101%	113%
Služby	74%	128%	105%	101%
Osobné náklady	101%	108%	113%	112%
Dane a poplatky	76%	109%	109%	87%
Odpisy a opravné položky k DNM a DHM	80%	99%	109%	103%
Zostatková cena predaného DM a predaného M	-	-	-	-
Opravné položky k pohľadávkam	186%	171%	0%	-
Ostatné náklady na hospodársku činnosť	103%	75%	108%	524%
Náklady z hospodárskej činnosti spolu	92%	105%	108%	128%
VH z hospodárskej činnosti	42%	-36%	396%	11%
Pridaná hodnota	112%	112%	117%	102%
Výnosové úroky	110%	100%	156%	1%
Kurzové zisky	70%	44%	160%	52%
Ostatné výnosy z finančnej činnosti	0%	-	-	-
Výnosy z finančnej činnosti spolu	107%	99%	156%	1%
Nákladové úroky	180%	96%	94%	109%
Kurzové straty	678%	8%	647%	35%
Ostatné náklady na finančnú činnosť	63%	93%	110%	111%
Náklady z finančnej činnosti spolu	152%	95%	96%	109%
VH z finančnej činnosti	170%	94%	79%	168%
VH za účtovné obdobie pred zdanením	60%	16%	-356%	-72%
Daň z príjmov	-29%	93%	220%	38%
VH za účtovné obdobie po zdanení	43%	6%	-1604%	-39%

Zdroj: vlastné spracovanie, finstat.sk

V tabuľke číslo 15 je premietnuté vývoj nákladov a výnosov no tentokrát je vyjadrený v percentách pomocou reťazového vývojového indexu. Ak je hodnota vyššia

ako 100% znamená to nárast no ak je hodnota nižšia ako 100% znamená to pokles hodnoty.

Vertikálna analýza výkazu ziskov a strát

Táto analýza nám dá predstavu o tom aká je štruktúra výnosov a nákladov podniku.

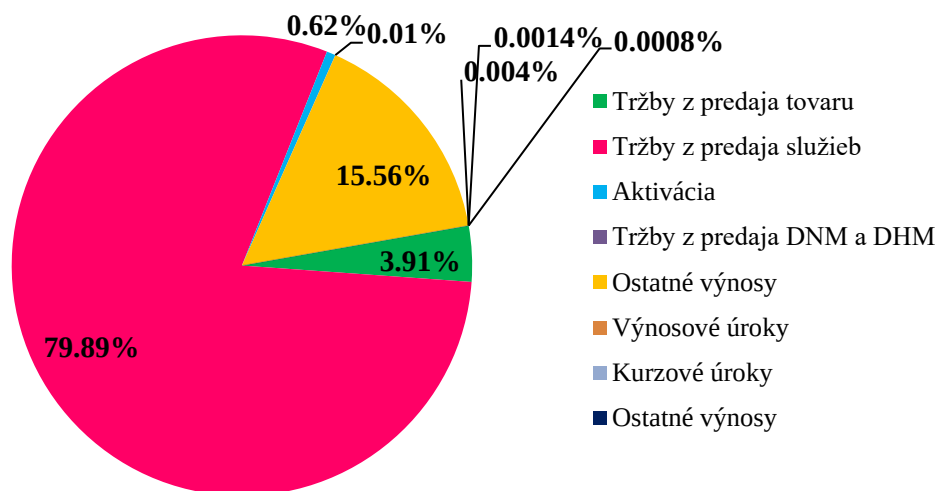
Tabuľka č. 16 Vývoj štruktúry výnosov v období rokov 2014 -2018

	2014	2015	2016	2017	2018
Výnosy spolu	100%	100%	100%	100%	100%
Výnosy z hospodárskej činnosti	99,50%	99,44%	99,50%	99,29%	99,99%
Tržby z predaja tovaru	5,59%	4,95%	4,73%	4,43%	3,91%
Tržby z predaja služieb	89,61%	92,71%	93,76%	94,01%	79,89%
Aktivácia	0,00%	0,70%	0,65%	0,68%	0,62%
Tržby z predaja DNM a DHM	0%	0%	0,02%	0%	0,01%
Ostatné výnosy	4,31%	1,08%	0,34%	0,17%	15,56%
Výnosy z finančnej činnosti	0,50%	0,56%	0,50%	0,71%	0,01%
Výnosové úroky	0,48%	0,55%	0,50%	0,70%	0,00%
Kurzové úroky	0,0080%	0,0058%	0,0023%	0,0033%	0,0014%
Ostatné výnosy	0,0083%	0%	0%	0%	0,0008%

Zdroj: vlastné spracovanie, finstat.sk

Vidíme, že v roku 2018 99,99% výnosov tvoria výnosy z hospodárskej činnosti a tak tomu je aj v minulých rokoch s miernymi výkyvmi. V rámci výnosov z hospodárskej činnosti najväčší podiel na nich majú tržby z predaja služieb. V roku 2018 podiel tržby z predaja služieb predstavoval 79,89% z celkových výnosov čo je menej ako v roku 2017 kedy tržby z predaja služieb tvorili viac ako 94%, čo bol aj najvyšší podiel týchto tržieb za sledované obdobie.

Graf č. 13 Štruktúra výnosov za rok 2018

Zdroj: vlastné spracovanie

Na grafe číslo 13 si môžeme lepšie predstaviť ako vyzerá podiel jednotlivých druhov výnosov na celkovej hodnote výnosov. Najväčší podiel majú tržby z predaja služieb, druhý najväčší podiel majú ostatné výnosy a to 15,56%. Ostatné podiely sú veľmi malé a niektoré položky nedosahujú podiel ani jedno percento.

Tabuľka č. 17 Vývoj štruktúry nákladov v období rokov 2014 - 2018

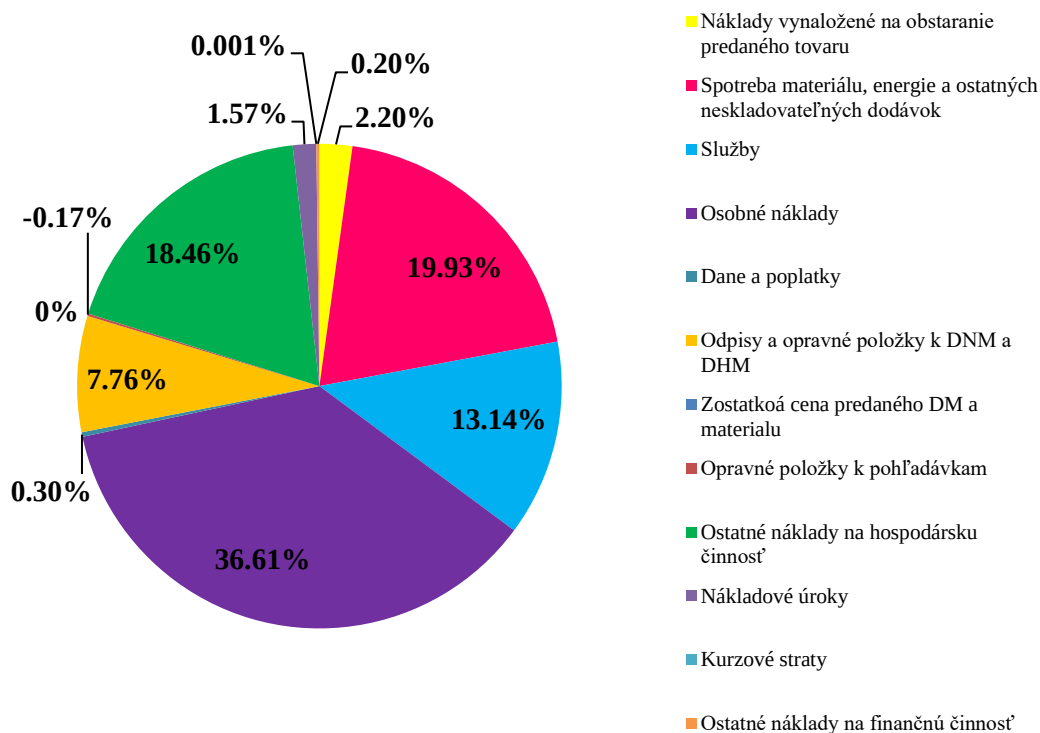
	2014	2015	2016	2017	2018
Náklady spolu	100%	100%	100%	100%	100%
Náklady z hospodárskej činnosti	98,43%	97,44%	97,69%	97,93%	98,23%
Náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru	2,80%	2,65%	2,73%	2,60%	2,20%
Spotreba materiálu, energie	24,67%	25,38%	23,91%	22,55%	19,93%
Služby	17,58%	14,01%	17,02%	16,59%	13,14%
Osobné náklady	35,42%	38,50%	39,37%	41,64%	36,61%
Dane a poplatky	0,52%	0,42%	0,44%	0,45%	0,30%
Odpisy a opravné položky k DNM a DHM	11,70%	10,02%	9,46%	9,60%	7,76%
Zostatková cena predaného DM a materiálu	0%	0%	0,003%	0%	0%
Opravné položky k pohľadávkam	0,09%	0,18%	0,29%	0,00%	-0,17%
Ostatné náklady na hospodársku činnosť	5,66%	6,28%	4,47%	4,51%	18,46%
Náklady z finančnej činnosti	1,57%	2,56%	2,31%	2,07%	1,77%
Nákladové úroky	1,19%	2,29%	2,08%	1,83%	1,57%
Kurzové straty	0,001%	0,01%	0,000%	0,003%	0,001%
Ostatné náklady na finančnú činnosť	0,38%	0,26%	0,23%	0,23%	0,20%

Zdroj: vlastné spracovanie, finstat.sk

Ako to bolo aj pri štruktúre výnosov tak aj v tomto prípade tvoria náklady na hospodársku činnosť skoro celý podiel na celkových nákladoch. Ich hodnota sa od roku

2014 do roku 2018 pohybuje v relatívne rovnakej výške. Čo sa týka nákladových položiek zvlášť, najväčší podiel na celkových nákladoch majú osobné náklady s 36,61 percentným podielom. Na druhom mieste s 19,93% sú náklady na materiál a energie.

Graf č. 14 Štruktúra nákladov v roku 2018

Zdroj: vlastné spracovanie

Pre lepšiu predstavu graf číslo 14 zobrazuje podiel jednotlivých druhov nákladov na celkovej hodnote nákladov.

4.3 Pomerové ukazovatele finančnej analýzy

Pomerové ukazovatele patria medzi najpoužívanejšie a zároveň medzi veľmi obľúbené nástroje finančnej analýzy. My sme sa zamerali na ukazovatele likvidity, aktivity, zadlženosti a rentability.

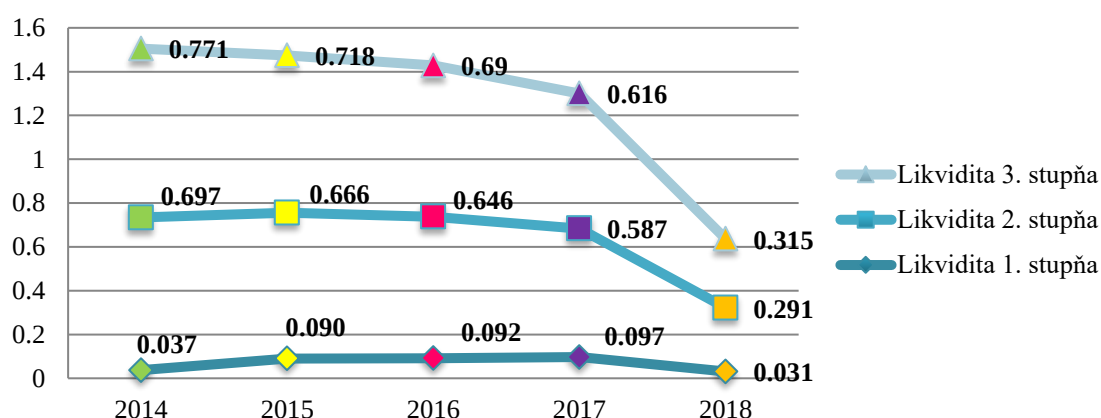
Tabuľka č. 18 Ukazovatele likvidity

	2014	2015	2016	2017	2018
Likvidita 1. stupňa	0,037	0,090	0,092	0,097	0,031
Likvidita 2. stupňa	0,697	0,666	0,646	0,587	0,291
Likvidita 3. stupňa	0,771	0,718	0,690	0,616	0,315

Zdroj: vlastné spracovanie

Každá **likvidita** má svoje maximálne a minimálne rozhranie. Pri pohotovej likvidite je to od 0,2 do 0,6, hodnoty bežnej likvidity by sa mali pohybovať v rozhraní od 1 do 1,5 a v prípade celkovej likvidity je minimálna hodnota 2 a maximálna 2,5. Ako vidíme v tabuľke číslo 18 ani v jednom prípade za celých 5 sledovaných rokov sa hodnoty nenachádzajú v rozmedzí príslušných odporúčaných hodnôt likvidít.

Graf č. 15 Vývoj likvidity

Zdroj: vlastné spracovanie

Dokonca aj vývoj všetkých stupňov likvidity je negatívny, nakoľko všetky hodnoty sa znižujú, čo môžeme vidieť na grafe číslo 15. Pri takomto vývoji likvidity je možné, že podnik o chvíľu nebude schopný platiť svoje záväzky.

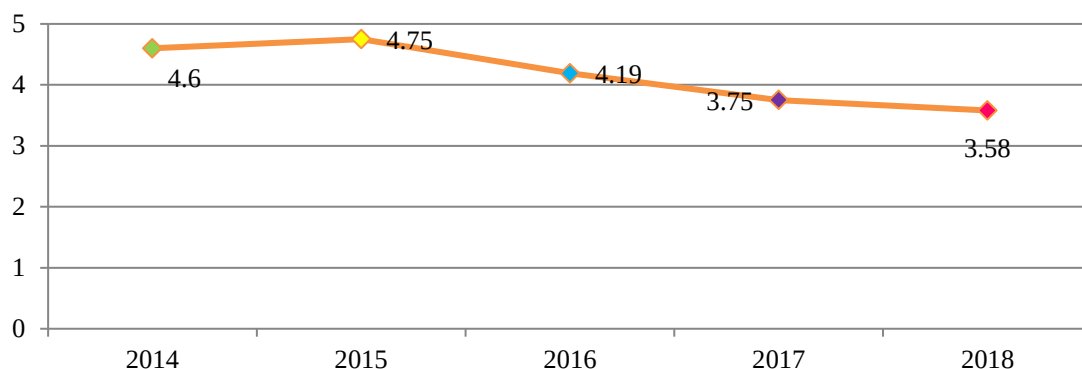
Tabuľka č. 19 Ukazovatele aktivity

	2014	2015	2016	2017	2018
Viazanosť celkových aktív	4,6	4,75	4,19	3,75	3,58
Obrat celkových aktív	0,22	0,21	0,24	0,27	0,28
Doba inkasa pohľadávok	69,25	52,72	47,29	49,20	23,61
Doba splatnosti záväzkov	84,61	85,66	83,70	95,36	115,27

Zdroj: vlastné spracovanie

Viazanosť celkových aktív nám ukazuje akú má podnik produkčnú efektívnosť. Čím je hodnota tohto ukazovateľa menšia, tým menej aktív potrebuje podnik na produkciu. V tabuľke číslo 19 vidíme, že viazanosť celkových aktív je pomerne nízka a ešte lepšie je, že každým rokom sa táto hodnota znižuje. Vidíme, že v roku 2014 mala viazanosť hodnotu 4,6 a v roku 2018 to bolo už iba 3,58.

Graf č. 16 Vývoj viazanosti celkových aktív

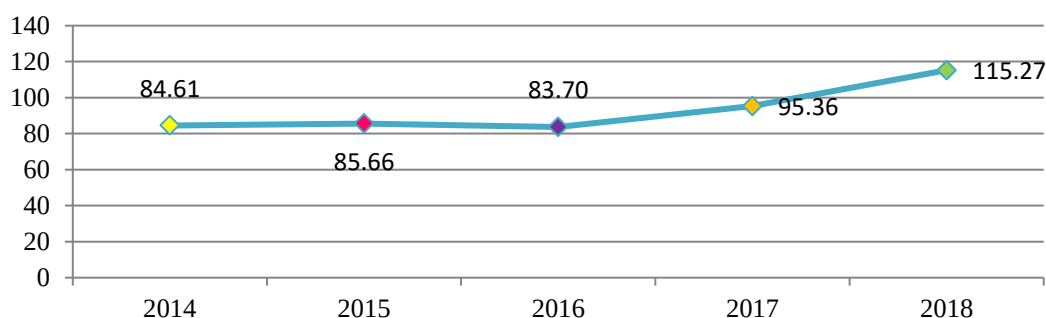
Zdroj: vlastné spracovanie

Obrat celkových aktív je ukazovateľ, ktorý nám hovorí o využívaní celkových aktív, to znamená koľko tržieb vyprodukuje 1 euro aktív. Z tabuľky teda môžeme vyčítať, že 1 euro aktív vyprodukovalo v roku 2018 0,28 centov tržieb. Vývoj tohto ukazovateľa je veľmi kladný, pretože každým rokom je výška tohto ukazovateľa vyššia aj keď rast je veľmi pomalý.

Doba inkasa pohľadávok vyjadruje dobu/počet dní, za ktorú obdržíme inkaso pohľadávky. Tento ukazovateľ hovorí najmä o disciplíne odberateľov k platbám. Z tabuľky je hneď jasné, že od roku 2014 sa doba inkasa pohľadávok znižuje. V roku 2018 je priemerná doba inkasa pohľadávok 24 dní.

Doba splatnosti záväzkov na rozdiel od predchádzajúceho ukazovateľa hovorí teraz o zodpovednosti podniku splácať svoje záväzky voči dodávateľom a teda udáva počet dní za koľko podnik v priemere zaplatí svoje záväzky. Tu vidíme, že doba splatnosti sa od roku 2014 zvyšuje a v roku 2018 je doba splatnosti záväzkov v priemere 115 dní, čo je príliš dlhá doba.

Graf. č. 17 Vývoj doby splatnosti záväzkov

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 20 Ukazovateľ zadlženosti

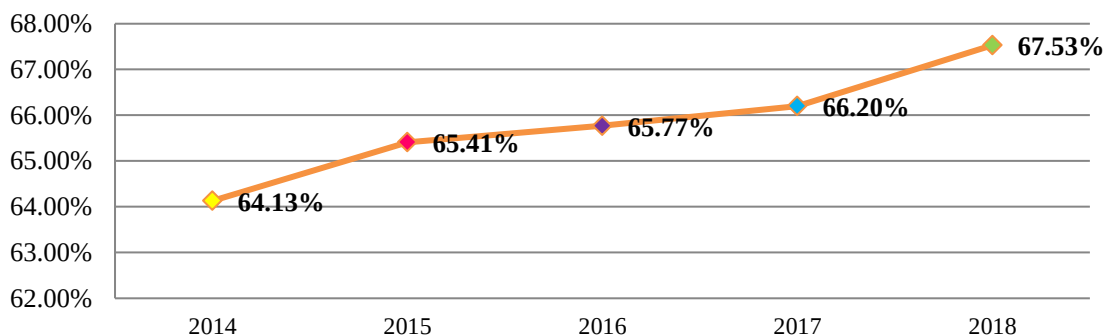
	2014	2015	2016	2017	2018
Stupeň zadlženosti	35,87%	34,59%	34,23%	33,80%	32,47%
Stupeň samofinancovania	64,13%	65,41%	65,77%	66,20%	67,53%
Dlhodobé krytie stálych aktív	0,97	0,97	0,96	0,96	0,92
Finančná páka	1,55	1,53	1,52	1,51	1,48

Zdroj: vlastné spracovanie

Stupeň zadlženosti hovorí o tom koľko percent cudzích zdrojov krytia tvoria celkové zdroje krytia. V tabuľke č. 20 jasne vidíme, že vývoj tohto ukazovateľa je kladný a teda od roku 2014 sa celková zadlženosť znižuje a v roku 2018 predstavovala 32,47%.

Stupeň samofinancovania na druhej strane hovorí o tom aký podiel má vlastný kapitál na celkových zdrojoch krytia. Tieto dve ukazovatele by mali dokopy dávať 100%. Keďže celková zadlženosť sa znižovala je logické, že stupeň samofinancovania na druhej strane rástol a v roku 2018 dosahoval 67,53%.

Graf. č. 18 Vývoj stupňa samofinancovania

Zdroj: vlastné spracovanie

Dlhodobé krytie stálych aktív - tento ukazovateľ hovorí o tom aká časť dlhodobých aktív je financovaná z dlhodobých zdrojov krytia. Hodnota tohto ukazovateľa by mala byť väčšia ako 1 alebo rovná 1. Ako vidíme dlhodobé krytie stálych aktív je nedostačujúce. Tento problém sme už načrtli skôr pri analýze súvahy, kde sme zistili, že neplatí zlaté bilančné pravidlo a podnik je podkapitalizovaný.

Finančná páka nám vyjadruje to koľkonásobne je väčší celkový kapitál oproti vlastnému kapitálu. Čiže nám zase ukazuje aká je štruktúra celkových zdrojov krytia. Ak by bola hodnota rovná dvom; vlastné zdroje a cudzie zdroje sa rovnajú. Finančná páka podniku sa od roku 2014 znižuje - z hodnoty 1,55 v roku 2014 na hodnotu 1,48 v roku 2018. Čo znamená, že vlastný kapitál prevyšuje cudzí kapitál, čo je už zrejmé aj z celkovej zadlženosti a stupňa samofinancovania.

Tabuľka č. 21 Ukazovatele rentability

	2014	2015	2016	2017	2018
Rentabilita celkového kap.	-	-	-	1,44%	-
Rentabilita vlastného kap	-	-	-	1,44%	-
Rentabilita základného im.	-	-	-	1,84%	-
Rentabilita tržieb	-	-	-	3,57%	-
Rentabilita výnosov	-	-	-	3,51%	-
Rentabilita aktív	-	-	-	0,95%	-

Zdroj: vlastné spracovanie

Nakoľko podnik dosiahol zisk počas sledovaného obdobia iba v jednom roku, bolo možné vypočítať ukazovatele iba v tomto jednom roku a tým bol rok 2017.

Rentabilita celkového kapitálu hovorí o efektívnosti hospodárenia s prostriedkami, ktoré sú viazané vo firme. Výsledok 1,44% je veľmi nízky a hovorí že za každé 1 euro celkového kapitálu vyprodukuje 1,44 centu tržieb.

Rentabilita vlastného kapitálu hovorí o tom koľko 1 euro vlastného kapitálu vyprodukuje tržieb. V tomto prípade je to opäť veľmi málo iba 1,44 centu.

Rentabilita základného imania vyjadruje hodnotenie vlastného imania. Tento ukazovateľ je veľmi dôležitý pre investorov. V tomto prípade je hodnota ukazovateľa 1,84% čo znamená, že každé 1 euro základného imania vyprodukuje 1,84 centu čistého zisku.

Rentabilita tržieb ale aj zisková marža, hovorí opäť o tom, koľko zisku vyprodukuje 1 euro celkových tržieb. Táto hodnota by mala byť čo najvyššia. V tomto

prípade je hodnota 3,57%, čo znamená že 1 euro celkových tržieb vytvorí 3,57 centu čistého zisku.

Rentabilita výnosov tak ako predchádzajúce rentability hovorí o tom istom. Hodnota rentability výnosov je pochopiteľne nižšia ako hodnota rentability tržieb. Čiže 1 euro výnosov vyprodukuje 3,51 centov čistého zisku.

Rentabilita aktív vyjadruje výnosnosť aktív. V tomto prípade je hodnota tejto rentability 0,95%.

Nakoľko v ostatných rokoch podnik nedosiahol zisk nie je možné určiť vývoj rentability v danom období.

5 Diskusia

V kapitole si zodpovieme výskumné otázky, ktoré sme si stanovili v druhej kapitole Ciele a zároveň vyhodnotíme výsledky ekonomicko-finančnej analýzy. Znenie prvej výskumnej otázky bolo nasledovné; **Aká je štruktúra majetku, zdrojov krytia, výnosov a nákladov kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy?** Štruktúru majetku ako aj štruktúru výnosov a nákladov sme zistili na základe vertikálnej analýzy súvahy a výkazu ziskov a strát.

Štruktúra majetku spoločnosti sa počas sledovaného obdobia piatich rokov veľmi nemenila. Posuny percent boli minimálne bez väčších výkyvov. Najväčší podiel na majetku spoločnosti má neobežný majetok a to až 96,91% v roku 2018. Zvyšné dve skupiny, obežný majetok (2,97%) a časové rozlíšenie (0,12%) majú iba veľmi malý podiel na celkovom majetku. Čo sa týka zdrojov krytia kúpeľov, viac ako polovicu tvoria vlastné zdroje krytia a to až 67,53% v roku 2018 a cudzie zdroje krytia tvoria iba 32,22%, z čoho vyplýva vysoká miera samofinancovania ako aj nízky stupeň zadlženosti kúpeľného podniku. Tak ako pri majetku spoločnosti ani pri zdrojoch krytia sa ich štruktúra radikálne nemenila, ale môžeme povedať, že sa vyvíjala kladne. Výnosy rozdeľujeme na výnosy z hospodárskej činnosti a výnosy z finančnej činnosti. Z vertikálnej analýzy vyplýva, že až 99,99% výnosov tvoria výnosy z hospodárskej činnosti a iba 0,01% tvoria výnosy z finančnej činnosti za rok 2018. Takáto štruktúra výnosov bola aj v predchádzajúcich rokoch podobná s tým, že od roku 2014 stále rastie podiel výnosov z hospodárskej činnosti na celkových výnosoch. Ak sa na výnosy pozrieme podrobnejšie, najvyšší podiel na celkových výnosoch majú tržby z predaja služieb a to 79,89% za rok 2018. Tak ako pri výnosoch aj náklady sa delia na náklady z hospodárskej činnosti a náklady z finančnej činnosti. Aj tu platí, že náklady z hospodárskej činnosti majú väčšinový podiel na celkových nákladoch a to 98,23% a nákladom z finančnej činnosti ostáva 1,77% podiel na nákladoch za rok 2018. Najväčšími nákladovými položkami z hospodárskej činnosti sú osobné náklady, náklady na spotrebu materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok, ostatné náklady hospodárskej činnosti a služby.

Na základe horizontálnej a vertikálnej analýzy súvahy a výkazu ziskov a strát ako aj výpočtu pomerových ukazovateľov sme zostavili silné a slabé stránky kúpeľov Vyšné Ružbachy, čím si odpovedáme na druhú výskumnú otázku, **aké silné a slabé**

stránky vyplývajú z ekonomicko-finančnej analýzy pre kúpeľný podnik Vyšné Ružbachy?

Tabuľka č. 22 Silné a slabé stránky spoločnosti Vyšné Ružbachy

Silné stránky	Slabé stránky
- rastúca hodnota vlastného imania - nízke percento stupňa zadlženosti - vysoké percento stupňa samofinancovania - znižujúca sa doba inkasa pohľadávok - obrat celkových aktív	- klesajúca hodnota dlh. finančného m. - pokles krát. finančného majetku - rastúca hodnota krátkodobých záväzkov - nízka hodnota likvidity - vysoká hodnota doby splatnosti záväzkov - nerentabilnosť podniku

Zdroj: vlastné spracovanie

Silné stránky

Výška vlastného imania sa v období od roku 2015 až do roku 2017 mierne znižovala, no v roku 2018 sa jeho hodnota opäť zvýšila a to na hodnotu 9 186 961 eur, čo bolo zapríčinené najmä zákonným rezervným fondom, ktorého hodnota sa zvýšila z nulovej hodnoty v roku 2017 na hodnotu 13 000 eur v roku 2018.

S rastúcou hodnotou vlastného imania súvisia aj ďalšie dva ukazovatele a to stupeň samofinancovania a stupeň zadlženosti. Ako sme mohli vidieť v predchádzajúcej kapitole v tabuľke číslo 20 obidve ukazovatele sa vyvíjali priaznivo, to znamená, že stupeň zadlženosti od roku 2014 stále klesá a v roku 2018 sa dostal na hodnotu 32,47%. Z toho vyplýva, že sa znižuje hodnota cudzích zdrojov krytia. Naopak stupeň samofinancovania rástol od roku 2014 a v roku 2018 mal hodnotu 67,53%. Spolu teda tvoria tieto dva ukazovatele 100%.

Medzi ďalšie pozitívum sme zaradili znižujúcu sa dobu inkasa pohľadávok. Kým v roku 2014 bola doba inkasa pohľadávok 69 dní, v roku 2018 to bolo už iba 24 dní. Čo je výrazné zlepšenie, pričom priemerná doba inkasa pohľadávok za rok 2018 v odvetví služieb bola po zaokrúhlení 21 dní. Porovnanie tohto ukazovateľa môžete vidieť aj v tabuľke č.23.

Poslednou silnou stránkou, ktorú by sme chceli spomenúť je obrat celkových aktív. Ako sme už hovorili vypovedá o tom, koľkokrát sa vrátia celkové aktíva vo forme

tržieb. Tento ukazovateľ sa vyvíja síce pomaly, ale dobrým smerom. Od roku 2014 jeho hodnota stále narastá. Ak to porovnáme s priemerným obratom celkových aktív za odvetvie, kúpele Vyšné Ružbachy majú stále nízku hodnotu a to 0,28 za rok 2018 v porovnaní s hodnotou 0,85 v priemere za odvetvie služieb, ktoré môžete vidieť aj v tabuľke č. 23.

Tabuľka č. 23 Porovnanie hodnôt ukazovateľov spoločnosti s priemernými hodnotami za odvetvie služieb v roku 2018

Ukazovateľ	Kúpele Vyšné Ružbachy	Odvetvie služieb
Doba inkasa pohľadávok	23,61	20,80
Obrat celkových aktív	0,85	0,28

Zdroj: vlastné spracovanie, Analýza ukazovateľov finančnej výkonnosti malých a stredných podnikov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v roku 2018

Slabé stránky

Klesá hodnota dlhodobého a aj krátkodobého finančného majetku. Dlhodobý finančný majetok sa od roku 2015 neustále znižoval a v roku 2018 mal hodnotu 5 490 729 eur. V priemere sa od roku 2015 jeho hodnota znižovala o 142 000 eur ročne. Hodnota krátkodobého finančného majetku od roku 2014 do roku 2017 vzrástla na hodnotu 112 706 eur no v roku 2018 sa jeho hodnota prudko znížila na 40 279 eur, čo predstavuje pokles o 64,26 percenta.

Zároveň sa zvyšuje hodnota krátkodobých záväzkov, a to od roku 2014 kontinuálne až do roku 2018. Oproti roku 2014 vzrástli krátkodobé záväzky o 611 531 eur do roku 2018 na hodnotu 1 282 127 eur. S výškou záväzkov a nie len tých krátkodobých súvisí zlaté bilančné pravidlo, ktoré hovorí o tom, že dlhodobý/neobežný majetok by mal byť krytý dlhodobými zdrojmi krytia a naopak krátkodobý, respektíve obežný majetok by mal byť krytý zdrojmi krytia krátkodobými. Ak to neplatí nastáva nerovnováha. V našom prípade toto pravidlo nebolo dodržané. Čo sa týka dlhodobého majetku jeho hodnota je väčšia ako dlhodobé zdroje krytia a to počas celého sledovaného obdobia. Tento stav sa nazýva podkapitalizácia. Pri porovnaní krátkodobého majetku a krátkodobých zdrojoch krytia sme naopak zistili, že krátkodobé zdroje krytia sú vyššie ako obežný majetok, čo sa nazýva aj nekrytý dlh. To znamená,

že dlhodobý majetok je financovaný aj z krátkodobých zdrojov krytia. Je to veľmi nebezpečný stav, ktorý môže viesť k insolventnosti alebo aj nízkej bonite spoločnosti.

S insolventnosťou súvisí aj ďalší ukazovateľ a to likvidita. Pri analýze sme vypočítali likviditu prvého, druhého aj tretieho stupňa v päťročnom intervale, čiže sme sledovali aj jej vývoj. Vo všetkých troch prípadoch boli hodnoty veľmi podpriemerné. Pohotovú likviditu v rokoch 2015, 2016 a 2017 rástla a držala sa na hodnote okolo 0,090. V poslednom sledovanom roku jej hodnota znovu klesla na hodnotu 0,031. Hodnoty bežnej a celkovej likvidity mali počas celého sledovaného obdobia klesajúcu tendenciu. V roku 2018 bola hodnota bežnej likvidity 0,291 pričom priemerná hodnota tohto ukazovateľa za celé odvetvie služieb sa pohybuje okolo 1,83, čo je priepastný rozdiel. Tak isto to vyzerá aj pri celkovej likvidite. Jeho hodnota v roku 2018 predstavovala 0,315 a priemer za odvetvie bol v tomto prípade 1,95. Ak podnik nedosahuje určitý stupeň likvidity, môže to viesť k neschopnosti spoločnosti splácať svoje záväzky.

Tu nadvižujeme na ďalší ukazovateľ a tým je doba splatnosti záväzkov. Opäť musíme konštatovať, že vývoj tohto ukazovateľa nie je veľmi pozitívny pre spoločnosť. V sledovanom období sa doba splatnosti každým rokom zvyšovala a v roku 2018 predstavovala doba splatnosti záväzkov 115 dní, čo je veľmi dlhá doba vzhľadom na to, že priemerná hodnota tohto ukazovateľa v odvetví služieb je 7 dní.

Posledným ukazovateľom, ktorý si rozoberieme je rentabilita podniku. V nami sledovanom období bol podnik rentabilný len jeden rok z piatich a to v roku 2017, kedy výsledkom hospodárenia bol zisk. V ostatných rokoch bola spoločnosť v strate čo znamená, že náklady prevyšovali výnosy spoločnosti. Ako sme mohli vidieť v predchádzajúcej kapitole, tržby za predaj služieb ako aj tržby z predaja tovarov sa každý rok zvyšujú, avšak nestačí to na pokrytie všetkých nákladov. Zároveň rastú aj náklady na hospodársku činnosť, ktoré síce nie sú vyššie ako výnosy hospodárskej činnosti ale pomaly sa doťahujú na ich úroveň, čo je spôsobené najmä rastúcimi cenami potravín, energií a v neposlednom rade nárastom osobných nákladov. Čo sa týka nákladov a výnosov z finančnej činnosti môžeme konštatovať, že v tomto prípade majú vysokú prevahu náklady a to konkrétne nákladové úroky a ostatné náklady na finančnú činnosť. Ak si chceme porovnať priemerné hodnoty za odvetvie služieb, tak napríklad rentabilita tržieb v priemere dosahovala hodnoty 9,01% a kúpele Vyšné Ružbachy dosiahli hodnotu 3,57% v roku 2017. Priemerná rentabilita aktív za odvetvie bola v roku

2017 4,29% a v spoločnosti dosahovala hodnotu 0,95%. V oboch prípadoch boli hodnoty veľmi nízko pod priemerom odvetvia.

Tabuľka č. 24 Porovnanie hodnôt ukazovateľov spoločnosti s priemernými hodnotami za odvetvie služieb v roku 2018

Ukazovateľ	Kúpele Vyšné Ružbachy	Odvetvie služieb
Likvidita II. stupňa	0,291	1,83
Likvidita III. stupňa	0,315	1,95
Doba splatnosti záväzkov	115,27	7,1
Rentabilita tržieb (2017)	3,57%	9,01
Rentabilita aktív (2017)	0,95%	4,29

Zdroj: vlastné spracovanie, Analýza ukazovateľov finančnej výkonnosti malých a stredných podnikov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v roku 2018

Po vypracovaní analýzy a jej následného zhodnotenia, navrhujeme nasledujúce možnosti, ktoré by mohli prispieť k zlepšeniu hospodárenia kúpeľov Vyšné Ružbachy.

1. Úprava areálu a modernizácia ubytovacích zariadení kúpeľov Vyšné Ružbachy.
2. Upriamenie väčšej pozornosti na recenzie týkajúce sa kúpeľov.
3. Zvýšenie povedomia o kúpeľoch Vyšné Ružbachy.
4. Benchmarking.

Náš prvý návrh sa týka **úpravy areálu kúpeľov**. Kúpele sa nachádzajú v krásnom prostredí lesoparku o rozlohe 17 hektárov. Kúpele sme navštívili v auguste 2019. Prvá vec, ktorá nás prekvapila bola tá, že vstup do areálu kúpeľov nebol vôbec špeciálne označený. Bola tam plocha, ktorá bola určená na parkovanie, taktiež bez riadneho označenia. Vchod do areálu bol ohraničený malým zeleným plotom a prechodom pre autá so závorami. Nepovažujeme to úplne za chybu no myslíme si, že pri vstupe do areálu by mali ľudia vedieť, že už sa nachádzajú v kúpeľoch a teda by sa pri vstupe mala nachádzať tabuľa s logom. Taktiež už v samotnej obci, sú označenia týkajúce sa kúpeľov málo viditeľné, nevýrazné, vyblednuté. Keď vstúpíte do areálu kúpeľov ohromí vás krása okolitej prírody. Trávnaté plochy sú udržiavané no aj v tomto prípade sa nájdú miesta, ktorým treba venovať viac pozornosti. Čo tam opäť chýbalo bolo označenie niektorých prameňov. V horšom stave sú ale rozhodne chodníky a to

najmä schody, ktoré sú krivé často úzke a rozpadávajú sa. To sa týka aj schodov a chodníkov, ktoré vedú k ubytovacím zariadenia a to konkrétne k hotelu Travertín I. Chodník a schody sú pred touto budovou vo veľmi zlom stave. Betón je popraskaný, nerovný s množstvom puklín a prerastajúcou trávou a to isté platí aj pri schodoch, ktoré sa pomaly ale určite rozpadávajú. Je to nebezpečné nakoľko klientelu kúpeľov zväčša tvoria klienti s ťažkosťami pohybového ústrojenstva, po operáciách a s inými zdravotnými ťažkosťami. Súčasťou areálu je aj letné kúpalisko Izabela, kde sa nachádzajú štyri bazény; plavecký, oddychový a dve menšie detské bazény. Kúpalisko má kapacitu 2 500 ľudí. Priestory kúpaliska nie sú podľa nášho názoru dostatočne veľké a zároveň tam nie je dostatok možnosti stravovania. Z osobnej skúsenosti vieme povedať, že tam bol iba jeden stánok kde sa dali kúpiť nápoje a najesť sa dalo jedine na terase hotela Grand hotel Štrand. Ďalej bolo stravovacie zariadenie iba pred vstupom do kúpaliska, ale tam sa nebolo možné najesť, nakoľko po zaplatení vstupného, ste nemohli opustiť priestory kúpaliska, ináč vás už nepustili naspäť. Kúpeľný podnik by mohol získať finančné prostriedky za prenájom priestorov pre stánky s občerstvením na letnom kúpalisku Izabela, čím by aj rozšíril ponuku stravovania. Zároveň by sa stánky s občerstvením mali nachádzať aj pri jazierku Kráter kde sa rovnako veľa ľudí chodí kúpať pričom neplatia ani vstupné, pretože do areálu kúpeľov má prístup každý. Prenájom priestorov pre poskytovateľov rýchleho občerstvenia by kúpeľný podnik získal ďalší príjem, ktorý by zvýšil výnosy spoločnosti a tým zvýšil šancu na kladný výsledok hospodárenia. Čo sa ďalej týka **ubytovacích zariadení navrhujeme zväčšenie modernizácie** vybavenia hotelov a to hlavne v izbách ale aj celkových spoločných priestorov ako je recepcia, chodby a stravovacie priestory. Nábytok v hoteloch je značne opotrebovaný a starý čo nepridáva na atraktivnosti kúpeľov a tým strácajú zákazníkov. Mnohé recenzie klientov hovoria práve o stave ubytovacích zariadení a musíme povedať, že nie sú pozitívne. Väčšina klientov prirovnáva ubytovanie k socialistickému, nemodernému alebo k starému. Zároveň sa sťažujú na zanedbané izby, kúpeľne, ktoré sú v zlom stave a hrdzavé. Negatívne sa vyjadrujú aj k wellness v hoteli Grand hotel Štrand. Podľa ich slov je wellness malé, nedostačujúce, zanedbané a špinavé. Je zrejmé, že hotely v areáli kúpeľov majú svoje najlepšie roky za sebou a teda bola by potrebná ich kompletná modernizácia, ktorá by určite prilákala nových klientov.

S vyšším počtom klientov sa spájajú aj vyššie tržby z predaja služieb a tovarov. Zároveň modernizácia môže vyústiť do uzavretia nových zmlúv v rámci rekondičných

pobytov. Čo opäť zvýši príjmy kúpeľného podniku tým sa zlepšia hodnoty likvidity a schopnosť podniku splácať svoje záväzky, čo napomôže k znižovaniu už aj tak nízkej zadlženosti podniku. Zvýšenie príjmov sa odrazí aj na rentabilite podniku, zároveň môže modernizácia prispieť k zlepšeniu postavenia podniku a jeho podielu na trhu. Modernizácia hotelov by mohla mať za následok aj zníženie nákladov spojených s energiami. Na modernizáciu takéhoto rozsahu sú samozrejme potrebné finančné prostriedky. Tie by spoločnosť mohla získať napríklad prostredníctvom bankového úveru, čo by samozrejme zaťažilo hospodárenie spoločnosti, zvýšili by sa dlhodobé záväzky, zvýšil by sa stupeň zadlženosti, no v konečnom dôsledku by to mohlo kúpeľom pomôcť za predpokladu, že záujem o kúpele by po modernizácii výrazne vzrástol nie len medzi klientmi zdravotných poisťovní ale aj klientmi rekreačného charakteru. Čo by časom viedlo k rastu tržieb. Taktiež by spoločnosť mohla získať peňažné prostriedky z fondov Európskej únie ak by sa spoločnosť zapojila do výzvy a požiadala by o nenávratný peňažný príspevok. V súčasnosti bohužiaľ nie je vypísaná žiadna výzva do ktorej by sa kúpeľný podnik mohol zapojiť.

O ďalšej problematike a podľa nás v dnešnej dobe veľmi dôležitej veci sme sa už zmienili vyššie a tou sú **recenzie**. Recenzie, hodnotenie alebo dokonca feedback sa v súčasnosti považuje za veľmi silný element pri rozhodovaní ohľadom ubytovania, atrakcií, výletov a stravovania. Podľa spoločnosti BrightLocal, ktorá pôsobí v Spojených štátoch amerických, Veľkej Británii a dokonca v Ukrajine, až 82% zákazníkov číta recenzie na internete. Toto vyplýva z ich prieskumu miestnych spotrebiteľov (local consumer review survey), ktorý bol vykonaný v roku 2019. Ďalej z prieskumu vyplýva, že 52% klientov vo veku 18 až 54 rokov vždy čítajú recenzie, pričom musia prečítať minimálne desať recenzií, kým sa rozhodnú či tej spoločnosti veria. Priemerný čas, ktorý ľudia strávia pri prezeraní recenzií je viac ako trinásť minút a iba 53% ľudí by zvážilo využitie služieb podniku s hodnotením pod štyri hviezdičky. Až 97% ľudí číta aj odpovede spoločností na recenzie, ktoré sa ich týkajú.⁷⁴ Z prieskumu je zrejmé, že ľudia sa často rozhodujú na základe názorov iných a preto je dôležité pre každý podnik sledovať hodnotenia na stránkach ako je tripadvisor či google. Hodnotenie kúpeľov Vyšné Ružbachy na google je 3,4 s počtom hodnotení 33

⁷⁴ MURPHY, Rosie. Local Consumer review survey [online].[cit 2020-04-05].Dostupné na: <https://www.brightlocal.com/research/local-consumer-review-survey/>

recenzií. Väčšina z týchto recenzií je negatívna a kúpeľom značne poškodzuje reputáciu. Spoločnosť ani na jednu z recenzií nereagovala, čo je nesprávne. Spoločnosť by sa mala viac zaujímať o názory svojich klientov a viac s nimi komunikovať aj v prípade negatívnych recenzií. Na stránke tripadvisor.sk sa nenachádzajú recenzie na kúpele ako celok ale sú tam recenzie na ubytovacie zariadenia nachádzajúce sa v areáli kúpeľov. Hodnotenia sú opäť veľmi zlé a nízke s malým počtom recenzií. Kúpele by mali motivovať svojich klientov, aby písali pozitívne recenzie, nakoľko väčšinou recenzie píše iba tí klienti, ktorí sú nespokojní. Treba prísť na spôsob ako motivovať ľudí k písaniu recenzií. Napríklad priamo na recepcií by klienti mohli vyjadriť svoj názor v krátkom dotazníku, alebo na izbách by mohli byť dotazníky s prosbou o vyplnenie pri odchode z hotela. Mohli by posielat klientom maily s prosbou o vyjadrenie ich názoru na stránke tripadvisor alebo si zriadiť na ich webovej stránke sekciu, kde by klienti zanechali svoj názor, čo sa im páčilo a čo naopak nie. Riešením je aj umiestnenie widgetu tripadvisoru na webovú stránku kúpeľov, čo umožní klientom hodnotiť kúpele priamo z ich stránky.

Kúpeľný podnik Vyšné Ružbachy by mal zvýšiť svoju pozornosť čo sa týka hodnotenia na internete pretože reputácia spoločnosti na sociálnych sieťach a internete je v súčasnom svete niečo, čo môže spoločnosti buď veľmi uškodiť alebo naopak im to zlepši celkový imidž. Ak spoločnosť bude dbať na recenzie svojich zákazníkov môže sa im to vrátiť v podobe zvýšeného počtu klientov, zvýšených tržieb v dôsledku vyššej návštevnosti, lepšej reputácie nie len medzi klientmi ale aj v rámci konkurencie.

Tretou možnosťou ako zlepšiť súčasný stav kúpeľného podniku je **zvýšenie povedomia ľudí o kúpeľoch**. Kúpele majú svoju webovú stránku, účet na sociálnych sieťach facebook a od leta 2019 aj na instagrame. Svet internetu a sociálnych sietí sa stal veľkým boomom v posledných rokoch a spoločnosť, ktorá nie je aktívna v online svete ako by ani nebola. Webová stránka kúpeľov je veľmi jednoduchá, prehľadná. Klienti na nej nájdu všetky potrebné informácie ako je cenník služieb a pobytov, informácie pre klientov zdravotných poisťovní, tipy na výlety v okolí a kontaktné údaje. Cez ich stránku sa môžete dostať na ich facebookový profil. Na facebooku sú veľmi aktívny pričom príspevky pridávajú každý druhý až štvrtý deň. Príspevky sa väčšinou týkajú tematických pobytov ako napríklad silvestrovský pobyt, valentínske kúpanie, zimná dovolenka v Ružbachoch, jarný reštart alebo veľkonočný pobyt. Čo sa týka príspevkov na instagrame v podstate kopírujú príspevky z facebooku. Čo by mohlo

prilákať ľudí do Vyšných Ružbách cez sociálne siete sú **súťaže**. Súťaže o pobyty pre dve osoby alebo pre rodiny na predĺžený víkend. Súťaž by prebiehala formou zdieľania príspevku. Ľudia by príspevok o súťaži zdieľali na svojom osobnom profile a zároveň by dali „páči sa mi“ na príspevok a označili by tam ľudí s ktorými by tam chceli ísť a potom by sa vyžrebovali napríklad traja výhercovia. To isté by sa mohlo spraviť aj na instagrame s tým, že príspevok o súťaži by zdieľali vo svojich príbehoch. Ďalší nástroj na zviditeľnenie a zvýšenie návštevnosti je **vernostný program**. Kúpeľný podnik poskytuje zľavovú kartu, ktorú si môžu zákazníci zakúpiť buď na webovej stránke alebo priamo v kúpeľoch na hociktovej recepcii. Táto karta platí 2 roky a môže si ju zakúpiť každý. Nachádzajú sa na nej rôzne zľavy napríklad na seniorský pobyt, zľava na ubytovanie a raňajky, zľava na wellness. No podstatou vernostnej kartičky by bolo odmeňovanie zákazníkov, ktorí boli v kúpeľoch viackrát. Program by mohol mať viac stupňov s tým, že čím viac návštev by zákazník absolvoval, tým väčšie výhody by z toho získal. Zákazníci by mohli dosiahnuť bronzové členstvo po troch návštevách v kúpeľoch čím by získali 10% zľavu na ďalšie pobyty. Potom by bolo strieborné členstvo po 6 návštevách s 20% zľavou, po deviatich návštevách by mal zákazník nárok na zlaté členstvo s 30% zľavou na celý pobyt. Týmto spôsobom by si kúpele možno nezískali veľa nových zákazníkov, ale posilnili by vernosť svojich stálych zákazníkov. Zviditeľniť kúpele by spoločnosť mohla aj prostredníctvom **billboardov alebo rôznych tabúl**. Pri osobnej návšteve kúpeľov minulé leto sme nezaznamenali žiadne billboardy alebo tabule, ktoré by ľudí upozorňovali na to, že sa v blízkosti nachádzajú kúpele. Preto množstvo ľudí prejde okolo bez toho, aby si uvedomili prítomnosť kúpeľov a tým kúpeľný podnik stráca potenciálnych zákazníkov. Problém so značením je aj priamo v obci Vyšné Ružbachy, ktoré už sme vyššie spomínali. Značenie je nedostatočné, ak tam aj nejaké bolo tak nebolo výrazné, tabule boli vyblednuté a nebolo možné určiť, ktorým smerom sa má človek vybrať, aby sa dostal ku kúpeľom. Ďalšou dobrou platformou na zviditeľnenie sú **veľtrhy cestovného ruchu**. Sú výbornou príležitosťou ako zviditeľniť kúpele a prilákať nových zákazníkov a možnosť získať nové partnerstvá. Na Slovensku sa koná každý rok veľtrh ITFSLOVAKIATOUR v Bratislave, kde sa stretávajú rôzne spoločnosti podnikajúce vo sfére cestovného ruchu. Zaujímavé by mohli byť aj zahraničné veľtrhy ako napríklad veľtrh v Poľsku TT WARSHAVA alebo veľtrh v Českej Republike Holiday World.

Všetky z vyššie spomenutých nástrojov na zvýšenie povedomia o kúpeľoch majú vplyv na ekonomiku podniku aj keď sa to na prvý pohľad nemusí zdať. Hlavným cieľom tohto návrhu je teda zvýšiť povedomie ľudí o kúpeľoch Vyšné Ružbachy čo teda znamená, že chceme do kúpeľov prilákať väčšie množstvo klientov. S väčším množstvom klientov sa zvýšia kúpeľnému podniku tržby z predaja služieb ako aj tržby z predaja tovarov. Zvýšením tržieb sa môže doceliť zvýšenie finančných prostriedkov spoločnosti, čo súvisí s likviditou a teda schopnosťou spoločnosti splácať svoje záväzky načas. Tým pádom sa môže znížiť doba splatnosti záväzkov a teda sa celkovo zníži hodnota záväzkov a ich podiel na zdrojoch krytia. Zvýšenie tržieb z predaja služieb môže napomôcť k rentabilnosti podniku.

Posledným nástrojom na zlepšenie ekonomickej situácie, ktorý navrhujeme je **benchmarking**. Benchmarking je proces neustáleho zlepšovania, hľadania tých najlepších postupov v odvetví, ktoré povedú k výnimočným výkonom.⁷⁵ Benchmarking je systematické porovnávanie a meranie produktov alebo v tomto prípade najmä služieb s podnikmi, ktoré uzná podnik ako vhodné na toto meranie, aby si spoločnosť mohla stanoviť svoje ciele na zlepšenie vlastných aktivít. Sú štyri druhy benchmarkingu a to interný, konkurenčný, funkčný benchmarking a strategický.⁷⁶ Navrhujeme práve konkurenčný benchmarking, čiže porovnávanie procesov a produktov s konkurenčnou spoločnosťou v prípade kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy sú ich jedinou konkurenciou Bardejovské kúpele.⁷⁷ Nevýhodou tohto benchmarkingu je, že získavanie údajov o konkurencii je väčšinou ťažké. Spoločnosti z rôznych odvetví používajú tento nástroj na meranie svojich úspechov a na zistenie svojich nedostatkov. Proces benchmarkingu spočíva v identifikácii problémových oblastí, vo výbere najlepších

⁷⁵ KARKALÍKOVÁ, Marta. Kvalita produktu v službách a cestovnom ruchu. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2017. 67-68 s. ISBN 978-80-225-4478-8.

⁷⁶ TABACCHI, M. H. Current Research and Events in the Spa Industry. *Cornell Hospitality Quarterly*, [online]. 2010. 51(1), pp. 102–117. [cit 2019-04-03]. Dostupné na: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1938965509356684>

⁷⁷ ANAND, G. - KODALI, R. Benchmarking the benchmarking models, *Benchmarking: An International Journal* [online]. 2008, Vol. 15 No. 3, pp. 257-291. ISSN 1463-577. [cit 2019-04-03]. Dostupné na: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/14635770810876593/full/html>

konkurentov, ktorí vynikajú tam, kde ich spoločnosť zaostáva, a vykonaním potrebných zmien.⁷⁸

Benchmarking zo sebou prináša množstvo výhod ako je zlepšovanie kvality produktov a poskytovaných služieb, znižovanie nákladov, zvýšenie spokojnosti zákazníkov, vytvorenie lepšej podnikovej kultúry, rýchlejší proces zmien. Tieto zmeny môžu vyvolať dodatočné zmeny ako napríklad vyšší počet návštevníkov, zvýšenie tržieb či lepšie postavenie podniku na trhu.

⁷⁸ SUTTLE, Rick. The advantages of benchmarking for an organization [online]. 2019. [cit 2019-04-10]. Dostupné na: <https://smallbusiness.chron.com/advantages-benchmarking-organization-30952.html>

Záver

Hlavným cieľom našej záverečnej práce bolo, na základe uskutočnenej ekonomicko-finančnej analýzy výsledkov kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy, identifikovať súčasný stav a navrhnúť opatrenia na zlepšenie ekonomickej situácie do budúcnosti.

Na to, aby sme dospeli k nášmu primárnemu cieľu sme si stanovili nasledujúce čiastkové ciele: zber a spracovanie teoretických poznatkov zo slovenských ako aj zahraničných zdrojov knižného a elektronického charakteru, od ktorých sa odvíjala následná analýza v praktickej časti práce, zber údajov z účtovných závierok kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy zo stránky finstat.sk a výročných správ spoločnosti potrebných na uskutočnenie analýzy, vypracovanie vertikálnej a horizontálnej analýzy súvahy a výkazu ziskov a strát kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy, výpočet ukazovateľov likvidity, aktivity, zadlženosti a rentability, spracovanie výsledkov analýzy do tabuliek a grafov, interpretácia zistení.

Po vykonaní analýzy na výsledkoch kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy a jej následného spracovania a vyhodnotenia sme v časti diskusia odpovedali na nami stanovené výskumné otázky.

Prvá výskumná otázka sa pýtala na štruktúru majetku, zdrojov krytia, výnosov a nákladov kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy. Z analýzy vyplýva, že štruktúra majetku sa v priebehu sledovaných rokov menila iba mierne. Najvyšší podiel na celkovom majetku mal neobežný majetok a to vo všetkých rokoch pričom hodnota sa vždy pohybovala od 94% až 96%. Podiel obežného majetku v roku 2018 je viac ako 3% pričom najväčší podiel na obežnom majetku majú krátkodobé pohľadávky a to až 82,33%. Štruktúra zdrojov krytia sa vyvíjala veľmi pozitívne. Štruktúra zdrojov krytia je nasledovná. Najvyšší podiel na zdrojoch krytia majú vlastné zdroje krytia a to až 67,53% v roku 2018 a tento ich podiel sa od roku 2014 stále zvyšoval. V rámci vlastných zdrojov krytia má najvyšší podiel základné imanie a to 51,70%. Keďže podiel vlastných zdrojov krytia stále stúpal je logické, že podiel cudzích zdrojov krytia naopak klesal kontinuálne od roku 2014 a v roku 2018 je jeho podiel 32,22%. Najvyšší podiel tu majú dlhodobé záväzky a to 68,50%.

Štruktúra výnosov a nákladov podniku bola celé sledované obdobie pomerne rovnaká. Hospodárska činnosť tvorila väčšinový podiel aj v štruktúre výnosov aj

v štruktúre nákladov. V štruktúre výnosov mali najvyšší podiel v roku 2018 tržby z predaja služieb (79,89%) a ostatné výnosy. Pri nákladoch mali najvyššie podiely v roku 2018 položky; osobné náklady (36,61%), spotreba materiálu, energií a ostatných neskladovateľných dodávok (19,93%).

Druhou výskumnou otázkou bola aké silné a slabé stránky vyplývajú z ekonomicko-finančnej analýzy pre kúpeľný podnik Vyšné Ružbachy. Na základe ekonomicko-finančnej analýzy sme stanovili tieto silné stránky kúpeľného podniku: rastúca hodnota vlastného imania, nízke percento stupňa zadlženosti, ktoré sa od roku 2014 stále znižuje, vysoké percento stupňa samofinancovania, ktoré naopak od roku 2014 neustále rástlo, znižujúca sa doba inkasa pohľadávok, ktorá sa od roku 2014 výrazne zlepšila a obrat celkových aktív. Medzi naopak slabé stránky vyplývajúce z analýzy sme zaradili: klesajúcu hodnotu dlhodobého aj krátkodobého finančného majetku, rastúcu hodnotu krátkodobých záväzkov, nízku hodnotu a negatívny vývoj likvidity, vysokú hodnotu doby splatnosti záväzkov a jej stály rast a nerentabilnosť kúpeľného podniku.

Na základe analýzy sme stanovili možnosti, ktoré môžu prispieť k zlepšeniu hospodárenia kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy a. s.. Naším prvým návrhom je úprava areálu a modernizácia ubytovacích zariadení kúpeľov Vyšné Ružbachy. Druhým návrhom je upriamenie väčšej pozornosti na recenzie týkajúce sa kúpeľov. Ďalší návrh sa týka zvýšenia povedomia o kúpeľoch Vyšné Ružbachy a našim posledným návrhom je zaradenie benchmarkingu do procesu riadenia spoločnosti.

Hlavný prínos našej práce vidíme v spracovaní ekonomicko-finančnej analýzy výsledkov kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy a teda v objasnení jeho ekonomického stavu. Za prínos taktiež považujeme aj stanovenie určitých možností, ktoré by mohli prispieť k zlepšeniu ekonomického stavu kúpeľného podniku Vyšné Ružbachy a jeho celkovému riadeniu.

Zoznam bibliografických odkazov

1. ANAND, G. - KODALI, R. Benchmarking the benchmarking models, *Benchmarking: An International Journal* [online]. 2008, Vol. 15 No. 3, pp. 257-291. ISSN 1463-577. [cit 2019-04-03]. Dostupné na: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/14635770810876593/full/html>
2. AZMAN, Inoormaziah - CHAN, Jennifer Kim Lian. Health and Spa Tourism Business: Tourists' Profiles and Motivational Factors [online]. 2010. [cit 2019-04-03]. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/304254500_Health_and_Spa_Tourism_Business_Tourists%27_Profiles_and_Motivational_Factors
3. BAŽO, Ladislav a kol. *Pozícia kúpeľníctva v súčasných spoločensko-ekonomických podmienkach a perspektívy jeho rozvoja*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2006. 130 s. ISBN 80-225-2234-1.
4. CISKO, Štefan a kol. *Ekonomika podniku*. Žilina: EDIS – vydavateľstvo Žilinskej univerzity, 2013. 468 s. ISBN 978-80-554-0756-2.
5. DORČÁKOVÁ, Ingrid – NOVYSEDLÁK, Martin – ČAKANOVÁ, Lucia. Postavenie a reputácia wellness ekonomiky na Slovensku. *Ekonomika a manažment: vedecký časopis Fakulty podnikového manažmentu Ekonomickej univerzity v Bratislave*. Bratislava: Fakulta podnikového manažmentu Ekonomickej univerzity v Bratislave, 2019, 16(2), 67-76. ISSN 2454-1028.
6. ELEXA, Ľuboš – GUNOVÁ, Petra. *Zbierka príkladov z finančno-ekonomickej analýzy podniku*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianum, 2019. 140 s. ISBN 978-80-557-1538-4.
7. ELIÁŠOVÁ, Darina a kol. *Kúpeľníctvo*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2003. 170 s. ISBN 80-225-1687-2.
8. ELIÁŠOVÁ, Darina. Podnikanie kúpeľných podnikov v novom ekonomickom prostredí. [online]. [cit 2019-11-03]. Dostupné na: <http://semafor.euke.sk/zbornik2007/pdf/eliasova2.pdf>
9. ELIÁŠOVÁ, Darina. *Slovenské kúpeľníctvo v 20. storočí*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2009. 202 s. ISBN 978-80-225-2887-0.
10. European Spas Association to hold annual congress in Croatia [online]. máj 2019. [cit 2019-11-06]. Dostupné na: <http://hr.n1info.com/English/NEWS/a399805/European-Spas-Association-to-hold-annual-congress-in-Croatia.html>
11. European Spas Association. [online]. [cit 2019-11-06]. Dostupné na: <https://www.europeanspas.eu/>
12. Finančná analýza podniku [online]. marec 2015. [cit 2019-11-11]. Dostupné na: <https://www.euroekonom.sk/financie/financna-analyza/financna-analyza-podniku/>

13. Finančné analýza. Ukazovatele rentability .[online]. [cit 2019-11-11]. Dostupné na: <https://podnikovaaanaliza.sk/financna-analyza/pomerove-financne-ukazovatele/ukazovatele-rentability/>
14. GOZORA, Vladimír. *Podnikový manažment*. Nitra: SPU Nitra, 2000. 190 s. ISBN 80-7137-690-6.
15. HAJEKOVÁ-MÜLLEROVÁ, Lenka - ŠIMEK, Zdeňek. *Podniková kultura*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2011. 132 s. ISBN 978-80-86730-65-3.
16. HALUZA, Ivan. Vyšné Ružbachy vymenili klientov [online]. 2006. News and Media Holding. [cit. 2020-01-23]. Dostupné na: <https://www.etrend.sk/relax/vysne-ruzbachy-vymenili-klientov.html>
17. História kúpeľníctva na Slovensku. [online]. [cit 2019-11-01]. Dostupné na: <https://kupele-slovenska.webnode.sk/historia-kupelov-a-kupelnictva-na-slovensku/historia-kupelov/>
18. História kúpeľov Vyšné Ružbachy. [online]. [cit 2020-01-22]. Dostupné na: <http://www.ruzbachy.sk/>
19. HOLUB, Dušan – MAGUROVÁ, Hana – KROPAJ, Marián. Legislatíva kúpeľníctva ako súčasti cestovného ruchu v Slovenskej republike. *Právo v podnikaní vybraných členských štátů Evropské Unie: sborník příspěvků k IX. ročníku mezinárodní vědecké konference, Praha 3.11.2017*. Praha: TROAS, 2017, , 78-84. ISBN 978-80-88055-03-7.
20. Asociácia liečebných kúpeľov. [online]. [cit 2020-01-22]. Dostupné na: <http://ask.sk/>
21. HUSOVSKÁ, Ľudmila – TAKÁTSOVÁ, Júlia. *Slovensko Kúpele: Prechádzky za zdravím a krásou*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo Príroda, s. r. o., 2001. 148 s. ISBN 80-09-00266-9.
22. KARKALÍKOVÁ, Marta. *Kvalita produktu v službách a cestovnom ruchu*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2017. 228 s. ISBN 978-80-225-4478-8.
23. KEREKEŠ, Juraj. *Kúpeľníctvo a jeho význam v turizme*. Bratislava: Weltprint, s. r. o., 2018. 285 s. ISBN 978-80-973035-1-8.
24. KEREKEŠ, Juraj. Kúpeľníctvo v domácom turizme na Slovensku. *Ekonomika cestovného ruchu a podnikanie: vedecký časopis Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave*. Bratislava: Katedra služieb a cestovného ruchu OBF EU, 2017, 9(2), 33-57. ISSN 1337-9313.
25. KMECO, Ľubomír. Vývoj kúpeľníctva a jeho legislatívy na Slovensku po roku 1989: Development of the SPA Industry and Its Legislation in Slovakia since 1989. *Studia turistica: online časopis pro vzdělávání v cestovním ruchu*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická, 2019, 10(1), 36-48. ISSN 1804-252X.
26. KUČEROVÁ, Jana – STRAŠÍK, Anton – ŠEBOVÁ, Ľubica. *Ekonomika podniku cestovného ruchu*. Banská Bystrica: DALI-BB, s. r. o., 2010. 140 s. ISBN 978-80-89090-75-4.
27. Kúpele Vyšné Ružbachy, a. s. – účtovné závierky . [online]. [cit. 2020-09-11]. Dostupné na: <https://www.finstat.sk/31714501/zavierka>

28. KUPKOVIČ, Milan a kol. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava: Sprint, 1999. 347 s. ISBN 80-88848-01-6.
29. KUPKOVIČ, Milan a kol. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava: Sprint, 2003. 452 s. ISBN 80-88848-71-7.
30. LEMEŠANI, Tomáš. Vyšné Ružbachy doplatili na zlé investície [online]. 2013. [cit 2020-03-08]. Dostupné na: <https://finweb.hnonline.sk/ekonomika/562109-vysne-ruzbachy-doplatili-na-zle-investicie>
31. LESÁKOVÁ, Ľubica – ELEXA, Ľuboš – GUNDOVÁ, Petra. *Finančno-ekonomická analýza podniku 1*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianum, 2015. 142 s. ISBN 978-80-557-0982-6.
32. MAJTÁN, Štefan a kol. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava: SPRINT 2 s. r. o., 2014. 323 s. ISBN 978-80-89710-05-8.
33. MARČEKOVÁ, Radka – POMPUROVÁ, Kristína – GÚČIK, Marián. *Zdravotný cestovný ruch*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianum, 2015. 170 s. ISBN 978-80-557-0989-5.
34. MATLOVIČOVÁ, K – KOLESAROVÁ, J – ŽIDOVÁ, A. *Slovak spas in the context of change – current conditions, issues and challenges*, in Dej M., Huculak M., Jarczewski W. (Eds) (2013): *Recreational use of geothermal water in Visegrad Group countries*, Kraków: Institute of Urban Development, 2013. 161 – 173 s ISBN 978-83-89440-67-9.
35. Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky. Kúpeľný cestovný ruch: Kapacity a výkony kúpeľných ubytovacích zariadení na Slovensku za roky 2005 – 2017. [online]. [cit 2019-11-03]. Dostupné na: <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/cestovny-ruch-7/statistika/kupelny-cestovny-ruch>
36. Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky. Inšpektorát kúpeľov a žriediel. [online]. [cit 2019-11-01]. Dostupné na: <https://www.health.gov.sk/?inspektorat-kupelov-a-zriediel-1>
37. Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky. Štátna kúpeľná komisia. [online]. [cit 2019-11-01]. Dostupné na: <https://www.health.gov.sk/?statna-kupelna-komisia>
38. MRKVOVÁ, Katarína. Ekonomický prínos z využívania rekreačných služieb na báze liečivých termálnych a minerálnych vôd na území Slovenskej republiky. *Medzinárodné vzťahy 2015: aktuálne otázky svetovej ekonomiky a politiky: zborník príspevkov zo 16. medzinárodnej vedeckej konferencie: Zámok Smolenice, 3. - 4. december 2015*. Bratislava: EKONÓM publishing, 2015, , [516-522]. ISBN 978-80-225-4219-7.
39. MRKVOVÁ, Katarína. Historický vývoj kúpeľníctva a wellness. *Ekonomika cestovného ruchu a podnikanie: vedecký časopis Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave*. Bratislava: Katedra služieb a cestovného ruchu OBF EU, 2016, 8(1), 19-24. ISSN 1337-9313.
40. MURPHY, Rosie. Local Consumer review survey [online]. 2019 [cit 2020-04-05]. Dostupné na: <https://www.brightlocal.com/research/local-consumer-review-survey/>

41. ORESKÝ, Milan. *Finančná a ekonomická analýza obchodného podniku*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2016. 232 s. ISBN 978-80-225-4234-0.
42. Pomerové ukazovatele finančnej analýzy. [online]. [cit 2019-11-06]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/assets/prilohy-v-clankoch/2011-04-27-pomerove-ukazovatele-financnej-analyzy.pdf><https://www.euroekonom.sk/financie/financna-analyza/financna-analyza-podniku/>
43. *Posolstvo Jána Pavla II. 2016: „súčasný výzvy a trendy v...“* [online]. Editor Anton LISNIK, editor Katarína GREŇOVÁ. Ružomberok: VERBUM - vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku, 2016, CD-ROM [1302 s.] [cit. 2019-11-06]. ISBN 978-80-561-0369-2.
44. Register účtovných závierok. O účtovných závierkach [online]. [cit 2019-11-10]. Dostupné na: <http://www.registeruz.sk/cruz-public/home/about>
45. SEDLÁK, Mikuláš a kol. *Podniková ekonomika*. Bratislava: Elita, 1995. 256 s. ISBN 80-85323-73-7.
46. SEDLÁK, Mikuláš. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava: Wolters Kluwer (Iura Edition), 2007. 255 s. ISBN 978-80-8078-093-7.
47. Slovak Business Agency. Analýza ukazovateľov finančnej výkonnosti malých a stredných podnikov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v roku 2018 [online]. Bratislava, 2020. [cit 2019-04-03]. Dostupné na: http://www.sbagency.sk/sites/default/files/analiza_ukazovatelov_financnej_vykonnosti_msp_2018_final.pdf
48. SOCHOŤÁKOVÁ, Jana. *Finančná a ekonomická analýza podniku*. Trenčín: FSEV TnUAD, 2018. 120 s. ISBN 978-80-8075-836-3.
49. SUTTLE, Rick. The advantages of benchmarking for an organization [online]. 2019. [cit 2019-04-10]. Dostupné na: <https://smallbusiness.chron.com/advantages-benchmarking-organization-30952.html>
50. TABACCHI, M. H. Current Research and Events in the Spa Industry. *Cornell Hospitality Quarterly*, [online]. 2010. 51(1), pp. 102–117. [cit 2019-04-03]. Dostupné na: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1938965509356684>
51. TALAROVIČOVÁ, Valéria a kol. *Spa Tourism Textbook – IP2010: Comparison of Tourism Development Determinants in the European Union and Candidate Countries in the Process of Globalisation on the Example of a Concrete Form of Tourism*. Prešov: Prešovská univerzita, 2010. 128 s. ISBN 978-80-555-0182-6.
52. Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky
53. VLACHYNSKÝ, Karol a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Iura Edition, spol. s r. o., 2009. 524 s. ISBN 978-80-8078-258-0.
54. Výročná správa za rok 2014 Vyšné Ružbachy [online]. [cit. 2020-09-10]. Dostupné na: <http://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/accountingentity/show/163213>

55. Výročná správa za rok 2015 Vyšné Ružbachy [online]. [cit. 2020-09-10]. Dostupné na: <http://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/accountingentity/show/163213>
56. Výročná správa za rok 2016 Vyšné Ružbachy [online]. [cit. 2020-09-10]. Dostupné na: <http://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/accountingentity/show/163213>
57. Výročná správa za rok 2017 Vyšné Ružbachy [online]. [cit. 2020-09-10]. Dostupné na: <http://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/accountingentity/show/163213>
58. Výročná správa za rok 2018 Vyšné Ružbachy [online]. [cit. 2020-09-10]. Dostupné na: <http://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/accountingentity/show/163213>
59. Zákon č. 364/2004 Z. z. Zákon o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon)
60. Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník
61. Zákon č. 538/2005 Z. z. Zákon o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov
62. Zákon č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.
63. ZALAI, Karol a kol. *Finančno-ekonomická analýzy podniku*. Bratislava: Sprint 2 s. r. o., 2016. 487 s. ISBN 978-80-89710-22-5.